

**នៅចំពោះមុខ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា**

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ៖ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ស.ដ
ភាគីដាក់ឯកសារ៖ សហមេធាវីនាំមុខដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី
ដាក់ជូន៖ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ភាសាដើម៖ អង់គ្លេស
កាលបរិច្ឆេទឯកសារ៖ ថ្ងៃទី ៣០ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 24-Oct-2017, 08:00
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ ស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ៖ សាធារណៈ
(ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់)
ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយអង្គជំនុំជម្រះ៖ សាធារណៈ/Public
ឋានៈនៃចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ៖
ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន៖
ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា៖
ហត្ថលេខា៖

**បណ្តឹងទាមទារចុះក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី
សម្រាប់សំណងនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់**

ដាក់ដោយ៖	នៅចំពោះមុខ៖
<u>សហមេធាវីនាំមុខដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី៖</u>	<u>អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង៖</u>
ពេជ អង្គ	ចៅក្រម និល ណុន ជាប្រធាន
Marie GUIRAUD	ចៅក្រម យ៉ា សុខន
<u>សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី៖</u>	ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE
ជេត វណ្ណលី	ចៅក្រម យូរ ឧត្តរា
ហុង គឹមសួន	ចៅក្រម Claudia FENZ
គឹម ម៉េងឃី	
ឡេ ជុនធី	
ម៉ុច សុវណ្ណារី	

ស៊ុន សុវ៉ាន

សំ សុគង់

វ៉ែន ពៅ

ទី ស្រីនណា

Laure DESFORGES

Ferdinand DJAMMEN NZEPA

Isabelle DURAND

Françoise GAUTRY

Emmanuel JACOMY

Martine JACQUIN

Yiqiang Y. LIU

Daniel LOSQ

Christine MARTINEAU

Lyma NGUYEN

Mahesh RAI

Nushin SARKARATI

ធ្វើជូន៖

ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា៖

ជា លាង

Nicholas KOUMJIAN

ជនជាប់ចោទ៖

ខៀវ សំផន

នួន ជា

សហមេធាវីការពារក្តី៖

សុន អរុណ

Victor KOPPE

គង់ សំអុន

Anta GUISSÉ

សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី៖

Olivier BAHOUGNE

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង

០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

Original EN: 01485878-01485911

មាតិកា

- I. សេចក្តីផ្តើម 5
  - ក. ក្របខណ្ឌគតិយុត្តិ.....6
  - ខ. វិធីសាស្ត្រ 7
  - គ. ទិដ្ឋភាពរួមអំពីសារណា និងសំណើទាក់ទងនឹងការវែអង្កាសមូលនិធិ.....10
- II. គម្រោងដែលបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាពេញលេញ និងគាំទ្រដោយសហមេធាវីនាំមុខជាតិ និងអន្តរជាតិ.....12
  - ក. ការធានាអំពីការមិនកើតឡើងជាថ្មី 12
    - (១) គម្រោង App-Learning on Khmer Rouge History 14
    - (២) ការអប់រំអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលាសម្រាប់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ និងសាស្ត្រាចារ្យមហាវិទ្យាល័យ 16
    - (៣) គម្រោងអណ្តើក៖ គម្រោងអន្តរជាតិមានប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិត ដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ និងភាពក្លាហានរបស់ពលរដ្ឋនៅកម្ពុជា 17
  - ខ. ការធានាអំពីការមិនកើតឡើងវិញជាថ្មី (គម្រោងផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ក្រុមដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងជនរងគ្រោះជាក់លាក់) 19
    - (៤) គម្រោងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសហគមន៍៖ ប្រជាជនចាម និងខ្មែរក្រហម 21
    - (៥) ផ្តាសាយក្រោមអង្គការ.....22
    - (៦) សំឡេងពីជនជាតិភាគតិច៖ ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងរបស់សាធារណជនអំពីការប្រព្រឹត្តិមកលើជនជាតិភាគតិចវៀតណាម និងចាម ដែលបានរស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងអំឡុងរបបខ្មែរក្រហម 24
  - គ. ការពេញចិត្ត.....26
    - (៧) រឿងរ៉ាវដែលមិនធ្លាប់បានគេដឹងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលបានចូលរួមក្នុងសំណុំរឿង ០០២/ ០២ នៅ អ.វ.ត.ក.....27
    - (៨) ពេលវេលាដែលត្រូវចងចាំ៖ ការប្រកួតប្រជែងរបស់យុវជនក្នុងការតាក់តែងចម្រៀង ស្តីពីការចងចាំនៅកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១៦.....29
    - (៩) ផ្ទាំងគំនូរដើម្បីការចងចាំអំពីក្រាំងតាចាន់ 31

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

(១០) ការចូលមើលកំណត់ហេតុតុលាការស្តីពីការកាត់សេចក្តីខ្មែរក្រហម និងសម្ភាររបស់ដើម
 បណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីនៅមជ្ឈមណ្ឌលតម្កល់ឯកសារច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹង អ.វ.ត.ក (LDC) 32

ឃ. ការស្តារនីតិសម្បទា 34

(១១) ការព្យាបាល និងការផ្សះផ្សាសម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម 36

III. គម្រោងដែលបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាពេញលេញ និងគាំទ្រដោយសហមេធាវីនាំមុខអន្តរជាតិ 37

(១២) ការអប់រំផ្នែកច្បាប់ និងសិទ្ធិពលរដ្ឋដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាជនជាតិភាគតិច 38

IV. គម្រោងដែលពុំបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាពេញលេញ 39

(១៣) គម្រោងលើកកម្ពស់សុខភាព និងសុខុមាលភាពផ្លូវចិត្ត និងកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃភាព
 ក្រីក្រ និងការកាត់ផ្តាច់ពីសង្គមនៃដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយចំនួន និងបុគ្គលចាស់ជរាដែលងាយ
 រងគ្រោះនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា.....40

(១៤) វេទិកាអប់រំជាសាធារណៈ និងការតាំងពិពណ៌ជាអចិន្ត្រៃយ៍អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ
 នៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ 41

(១៥) ប្រជាជនជនជាតិដើមភាគតិចកម្ពុជា និងប៉ុល ពត.....43

(១៨) ការចូលមើល និងការផ្សព្វផ្សាយបណ្តុះបណ្តាលសារច្បាប់ និងប្រវត្តិសាស្ត្រទាក់ទងនឹងខ្មែរក្រហម..44

V. គម្រោងដែលស្នើឡើងដោយអង្គការគាំពារជនរងគ្រោះ: 45

(១៧) ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងការចែកចាយសាលក្រមទាំងមូល និងសង្ខេបនៃសំណុំរឿង
 ០០២/០២ ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី.....45

(១៨) មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាសន្តិភាពសហគមន៍នៅភ្នំសំពៅ និងការធ្វើទុកបុកម្នេញលើ
 ពុទ្ធសាសនិកជនក្នុងរបបខ្មែរក្រហម 47

V. សំណើ.....48

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង
 ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់
 Original EN: 01485878-01485911

I. សេចក្តីផ្តើម

1. សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី (“សហមេធាវីនាំមុខ”) បានដាក់សារណាបញ្ចប់របស់សហមេធាវីនាំមុខ ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ (“សារណាបញ្ចប់”) នៅថ្ងៃទី ២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧។ នៅក្នុងសារណានោះ សហមេធាវីនាំមុខតំណាងបានផ្តល់សេចក្តីពិពណ៌នាអំពីទិដ្ឋភាពរួមនៃការចូលរួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និងបានបញ្ជាក់អំពីព្យសនកម្មដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានទទួលរងទាក់ទងនឹងវគ្គនីមួយៗនៃសវនាការជំនុំជម្រះក្នុងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង០០២/០២¹។ ដូចដែលអង្គជំនុំជម្រះបានបង្ហាញ សហមេធាវីនាំមុខសូមដាក់បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយសម្រាប់សំណង ដែលសហមេធាវីនាំមុខស្នើឱ្យអង្គជំនុំជម្រះអនុម័តទៅលើគម្រោងចំនួន ១៧ ជាការការផ្តល់សំណងរបស់តុលាការសម្រាប់ជាប្រយោជន៍នៃដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំពោះព្យសនកម្មដែលពួកគាត់បានទទួលរងដោយសារឧក្រិដ្ឋកម្មដែលត្រូវបានជំនុំជម្រះនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២²។ សហមេធាវីនាំមុខអន្តរជាតិស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអនុម័តទៅលើគម្រោងបន្ថែមមួយទៀត³។

2. សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល និងបណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយ ត្រូវបានរៀបចំឡើង ដើម្បីដាក់ឱ្យពិនិត្យមើលរួមគ្នា។ សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោលបង្ហាញពីទំនាក់ទំនងរវាងព្យសនកម្មដែលទទួលរងដោយសារឧក្រិដ្ឋកម្មក្នុងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ ហើយបណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយបង្ហាញអំពីគម្រោងសំណងដែលឆ្លើយតបទៅនឹងព្យសនកម្មទាំងនោះ។ សហមេធាវីនាំមុខក៏បានស្នើឱ្យពិនិត្យមើលទិដ្ឋភាពរួមនៃការចូលរួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅ អ.វ.ត.ក ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងសារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោលនេះ ជាពិសេសទាក់ទងនឹងផ្នែកទីពីរនៃសកម្មភាពរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទាក់ទងនឹងលទ្ធភាពក្នុងការស្វែង

¹ សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោលរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E457/6/2, ថ្ងៃទី ២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧។

² អនុស្សរណៈរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង, សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល និងសេចក្តីកិច្ចពិភាក្សាដេញដោលក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E449/1, ថ្ងៃទី ១៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៦។ អនុស្សរណៈរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលា ដំបូងស្តីពី សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំពន្យារពេលកំណត់សម្រាប់ការសារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល និងសេចក្តីកិច្ចពិភាក្សាដេញដោលក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E457/6, ថ្ងៃទី ២៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៧។

³ សូមមើល, ដូចខាងក្រោម ផ្នែកទី៣។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

រកសំណងសមូហភាព និងសំណងផ្លូវចិត្ត សម្រាប់ព្យាបាលសកម្មដែលបានទទួលដោយសារឧក្រិដ្ឋកម្ម ដែលត្រូវបានជំនុំជម្រះ⁴។

ក. ក្របខណ្ឌគតិយុត្តិ

- 3. វិធាន២៣ ស្ទួន៤ (១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចែងថា “នៅពេលដែលអង្គជំនុំជម្រះរកឃើញអំពីពិរុទ្ធភាព របស់ជនជាប់ចោទ អង្គជំនុំជម្រះអាចសម្រេចផ្តល់ឱ្យតែសំណងផ្លូវចិត្ត និងជាសមូហភាព ទៅ ដល់ភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីតែប៉ុណ្ណោះ”។ តាមគោលបំណងនៃវិធានទាំងនេះ សំណងផ្លូវចិត្ត និងសមូហភាព គឺជាវិធានការទាំងឡាយដែល (ក) ទទួលស្គាល់នូវការខូចខាតដែលដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីទទួលបានដោយសារការប្រព្រឹត្តិកិច្ចបទឧក្រិដ្ឋរបស់ជនជាប់ចោទដែលត្រូវបានផ្តន្ទាទោស និង (ខ) ផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលលើកឡើងការខូចខាតនេះ។ ផល ប្រយោជន៍ទាំងនេះមិនត្រូវមានទម្រង់នៃសំណងជាប្រាក់ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនោះទេ”។
- 4. សហមេធាវីនាំមុខបញ្ជាក់ថា សំណងជាប្រាក់ជាលក្ខណៈបុគ្គល ត្រូវបានហាមឃាត់យ៉ាងច្បាស់ ដោយក្របខណ្ឌគតិយុត្តិ អ.វ.ត.ក⁵។ សហមេធាវីនាំមុខក៏បានពិពណ៌នានៅក្នុងសារណាបញ្ចប់កិច្ច ពិភាក្សាដេញដោលលើចំណុចថាតើវិធានផ្ទៃក្នុងចែងដូចម្តេចអំពីទម្រង់ពីរដាច់ដោយឡែកពីគ្នានៃ ការអនុវត្តការផ្តល់សំណង ដោយការអនុវត្តសំណងបែបនោះត្រូវបានធ្វើឡើងប្រឆាំងនឹងពិរុទ្ធជន និងជាបន្ទុករបស់ពិរុទ្ធជន ឬការអនុវត្តសំណងត្រូវបានរៀបចំឡើង និងផ្តល់មូលនិធិដោយ ភាគីខាងក្រៅ ដោយពុំមានការផ្តល់សំណងពីពិរុទ្ធជនឡើយ⁶។ សំណើសុំសំណងទាំងអស់ដែល លើកឡើងនៅក្នុងបណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយនេះ ត្រូវបានស្នើឡើងតាមរយៈទម្រង់ទីពីរនៃការ អនុវត្តសំណងនេះ។

⁴ សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោលរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E457/6/2, ថ្ងៃទី ២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧, ផ្នែក ខ (២)។

⁵ សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោលរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E457/6/2, ថ្ងៃទី ២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧, ទំព័រ៣៧។

⁶ សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោលរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E457/6/2, ថ្ងៃទី ២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧, ទំព័រ៣៨-៤៤។

ខ. វិធីសាស្ត្រ

- 5. សហមេធាវីនាំមុខបានអនុវត្តតាមគោលការណ៍សំខាន់ចំនួនបីនៅក្នុងការរៀបចំ និងអនុវត្ត គម្រោងសំណងដែលអាចមានទាំងនេះ។ ទីមួយ និងជាចម្បង សហមេធាវីនាំមុខបានផ្អែកទៅលើ សំណើ និងមតិយោបល់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីផ្ទាល់។ ទីពីរ សហមេធាវីនាំមុខបានអនុវត្ត តាមការយល់ឃើញរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលថា ខណៈដែលគម្រោងត្រូវផ្តល់ផល ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី គម្រោងទាំងនោះក៏អាចផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់សហគមន៍ នៃជនរងគ្រោះដែលពុំមានតំណាងដែរ។ ចុងក្រោយ សហមេធាវីនាំមុខបានគិតដល់សច្ចារធារណ៍ និរទោស និងផលប៉ះពាល់ដល់ការអនុវត្តគម្រោងមុនពេលចេញសាលដីកា⁷។ សហមេធាវីនាំមុខ កត់សម្គាល់ថា “គម្រោងណាមួយ ប្រសិនបើរៀបចំរួចរាល់សម្រាប់ការអនុវត្ត មុនពេលបញ្ចប់ កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី នឹងត្រូវអនុវត្តជាសំណើ រហូតដល់មានការដាក់ទោសជាស្ថាពរ”⁸។
- 6. ទីមួយ បន្ទាប់ពីបានពិគ្រោះយោបល់យ៉ាងច្រើនជាមួយនឹងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងភាគីដែល ពាក់ព័ន្ធ ដូចបានពិពណ៌នានៅក្នុងសារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល⁹ សហមេធាវីនាំមុខ បានរៀបចំបង្កើតគម្រោងសំណងដែលអាចមាន ដើម្បីជាការឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើរបស់ដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលមានតាំងពីការដាក់បណ្តឹងសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងឆ្នាំ ២០០៧មក។ ក្នុងអំឡុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៃសំណុំរឿង០០២/០២ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន

⁷ អនុស្សរណៈរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង, ការបង្ហាញពីគម្រោងជាអាទិភាពសម្រាប់ការអនុវត្តសំណង (វិធាន៨០ ស្ទួន (៤)), E218/7, ថ្ងៃទី ៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២, កថាខណ្ឌ ២ (“ដោយពិចារណាទៅលើបញ្ហាប្រឈមនានាក្នុងការអនុវត្តសំណង ដូចដែលបានលើកឡើងដោយសហមេធាវីនាំមុខអន្តរជាតិក្នុងកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការថ្មីៗកន្លងទៅនេះ អង្គជំនុំជម្រះសូម បញ្ជាក់ថា ការអនុវត្តវិធានទាំងនេះអាចនឹងចាប់ផ្តើម មុនពេលចេញសាលក្រមក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១។ ការធ្វើបែបនេះ គឺស្របទៅនឹងគោលបំណងនៃវិធាន ២៣ ស្ទួន (៣) (ខ) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលជំរុញការអនុវត្តសំណងប្រកបដោយ អត្ថន័យក្នុងពេលវេលាដ៏សមស្រប ដោយមានជំនួយពីមូលនិធិស្នងតំណែង និងកិច្ចសហការពីខាងក្រៅ។ លើសពីនេះទៀត សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអង្គភាពគាំពារជនរងគ្រោះ ត្រូវស្នើឱ្យកំណត់អំពីមូលដ្ឋានមូលនិធិ អាទិភាពឱ្យបានឆាប់ ដើម្បីគាំទ្រគម្រោងទាំងនេះ ដែលត្រូវបានស្នើសុំជាសំណង”)។

⁸ សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោលរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E457/6/2, ថ្ងៃទី ២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧, ទំព័រ៣៨-៤៤។

⁹ សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោលរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E457/6/2, ថ្ងៃទី ២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧, ទំព័រ១៨-១៩, ទំព័រ៤៥-៤៨។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

១.២៦៥ នាក់ ត្រូវបានពិគ្រោះយោបល់ដើម្បីទទួលបានមតិទស្សនៈរបស់ពួកគាត់អំពីការរៀបចំ បង្កើតគម្រោងសំណងសម្រាប់ជាប្រយោជន៍របស់ពួកគាត់នៅក្នុងវេទិកាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលបានរៀបចំឡើងដោយអង្គការគាំពារជនរងគ្រោះ។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ៦០៩ នាក់ ត្រូវបានពិគ្រោះយោបល់នៅក្នុងកិច្ចពិគ្រោះយោបល់ស្តីពីសំណងដោយសហមេធាវីនាំមុខ និង អង្គការគាំពារជនរងគ្រោះ និងវេទិកាចែករំលែកព័ត៌មាន និងកិច្ចពិគ្រោះយោបល់នានាស្តីពីកិច្ច ដំណើរការនីតិវិធីសំណុំរឿង០០២^{១០}។ ដៃគូអនុវត្តក៏ត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យចូលរួមក្នុងវេទិកាទាំងនេះ មួយចំនួនដែរ ដើម្បីបង្ហាញពីគម្រោងរបស់ខ្លួន និងសាកសួរពីការយល់ឃើញរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋ ប្បវេណីដែលមានវត្តមាននៅទីនោះ។ កិច្ចពិគ្រោះយោបល់ទាំងនេះត្រូវបញ្ជាក់នៅក្នុងសេចក្តី ពិពណ៌នាអំពីគម្រោង នៅចំណុចផ្នែកផ្សេងៗនៃបណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយនេះ។ កិច្ចពិគ្រោះ យោបល់ដែលបានពិពណ៌នាខាងលើ និងផ្នែកផ្សេងៗទៀតនៃបណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយ ត្រូវបាន ធ្វើឡើងបន្ថែមពីលើកិច្ចពិគ្រោះយោបល់ដែលបានធ្វើឡើងរវាងមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្ប វេណី និងកូនក្តីម្នាក់ៗរបស់ពួកគាត់។

7. ទីពីរ សហមេធាវីនាំមុខបានអនុវត្តតាមយុត្តិសាស្ត្ររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលថា សំណងជាសមូហភាព និងផ្លូវចិត្ត ជាសំខាន់ត្រូវផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ក្រុមដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលរួមបញ្ចូលគ្នា “ប៉ុន្តែវាអាចផ្តល់ផលប្រយោជន៍រួមផងដែរដល់ជនរងគ្រោះជាច្រើនផ្សេងទៀត ដែលពុំមានតំណាង ដែលអ្នកទាំងអស់នោះបានទទួលរងព្យាបាទដោយសារតែការប្រព្រឹត្តិឧក្រិដ្ឋ កម្មដែលតុលាការរកឃើញថាជនជាប់មានពិរុទ្ធ”¹¹។ សហមេធាវីនាំមុខចាត់ទុកផលប្រយោជន៍ ដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទទួលបានពីគម្រោងដែលអាចមានទាំងនេះថាជាកត្តា សំខាន់នៅក្នុង ការបែងចែករវាងការអនុវត្តសំណងដែលអាចមានរបស់ អ.វ.ត.ក និងគម្រោងរបស់អង្គការក្រៅ រដ្ឋាភិបាលទាក់ទងនឹងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។

¹⁰ សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោលរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, ឧបសម្ព័ន្ធ ខ៖ វេទិកា និងកិច្ចពិគ្រោះយោបល់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E457/6/2.2.3, ថ្ងៃទី ២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧។

¹¹ សាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង, E313, កថាខណ្ឌ ១១១៤, ជើងទំព័រ ៣២១០។
បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

8. ទីបី សហមេធាវីនាំមុខក៏បានដឹងថា ជារឿយៗ ខ្លឹមសារនៃគម្រោងទាំងនេះ បង្ហាញ និងពិភាក្សា អំពីព្រឹត្តិការណ៍នានាដែលជាកម្មវត្ថុនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីដែលកំពុងដំណើរការ ហើយការ ពិភាក្សារបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៅក្នុងសាលាក្រមសំណុំរឿង ០០២/០១ ដែលមានការកត់ សម្គាល់ថា “ការសម្រេចអំពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌរបស់ជនជាប់ចោទ និងការកំណត់ អំពីអង្គហេតុ គឺជាបុព្វសិទ្ធិតែមួយគត់របស់ អ.វ.ត.ក ដោយត្រូវផ្អែកលើការវាយតម្លៃពីភាពជឿ ជាក់បានរបស់សាក្សី និងដើមបណ្តឹង”¹²។ បន្ទាប់មក អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានណែនាំឱ្យ ភ្ជាប់សេចក្តីបដិសេធនឹងជំពូកមួយក្នុងសៀវភៅអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ¹³។ កន្លងមក សហមេធាវីនាំមុខបានប្រឹងប្រែងធានាថា “ខ្លឹមសារនៃគម្រោងទាំងនេះត្រូវបានរៀបចំ ដោយមាន ការពិចារណាអំពីសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការទទួលបានការសន្មតថាគ្មានទោស គឺ ថាបញ្ហា ប្រធានបទត្រូវបានដកចេញពីបទពិសោធន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងស្របជាមួយ ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលជនជាប់ចោទកំពុងត្រូវបានជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២”¹⁴។
9. ស្រដៀងគ្នានឹងលិខិតដែលបានបញ្ជូនទៅកាន់ដៃគូគម្រោង បន្ទាប់ពីការចេញសាលដីកាសំណុំរឿង ០០២/០១ រួចមក ដែលស្នើឱ្យដៃគូគម្រោងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពសម្ភារៈឯកសារគម្រោង ឱ្យស្របនឹង សាលដីកា ជាពិសេសទាក់ទងនឹងទម្រង់ពេទ្យព្រះវិហារ¹⁵ សហមេធាវីនាំមុខបានបញ្ជូនលិខិតទៅកាន់ ដៃគូគម្រោង ដែលមានស្ថានភាពស្រដៀងគ្នានៅក្នុងសំណុំរឿងនេះ¹⁶។ សហមេធាវីនាំមុខក៏បាន

¹² សាលាក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង, E313, កថាខណ្ឌ ១១៥៧។

¹³ សាលាក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង, E313, កថាខណ្ឌ ១១៥៧, ជើងទំព័រ ៣២៩៦។

¹⁴ សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២, E352/2.1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ ៥។

¹⁵ សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តសំណងតាមផ្លូវតុលាការសម្រាប់ សំណុំរឿង០០២/០១, E218/7/9, ថ្ងៃទី ១ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០១៧, កថាខណ្ឌ ១៤, ១៩ និងឧបសម្ព័ន្ធ២៖ លិខិតពី សហមេធាវី នាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី, គម្រោងសំណងតាមផ្លូវតុលាការសំណុំរឿង០០២/០១, ការតាំងពិពណ៌នាអំពីកិច្ចការ ការផ្លាស់ទីដោយបង្ខំនៅក្នុងសារៈមន្ទីរខេត្តចំនួនប្រាំ និងជំពូកបន្ថែមស្តីពីការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំនៅក្នុងសៀវភៅណែនាំ សម្រាប់ គ្រូបង្រៀន៖ ការបង្រៀនអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩) (ដាក់បញ្ចូលទឹកនៃសម្លាប់ មនុស្សនៅទូលពេទ្យព្រះវិហារ) ថ្ងៃទី ១៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៦, E218/7/9.1.2។

¹⁶ ឧបសម្ព័ន្ធ ១.៨៖ គម្រោង App-Learning on Khmer Rouge History, លិខិតពីសហមេធាវីនាំមុខ ទៅកាន់មជ្ឈមណ្ឌល ធនធានសោតទស្សន៍បុព្វាណា ទាក់ទងនឹងអំណះអំណាង (Disclaimer)។ ឧបសម្ព័ន្ធ ១៤.៦, វេទិកាអប់រំជាសាធារណៈ និង បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

រៀបចំរួចរាល់ក្នុងការបញ្ជូនលិខិតបន្ថែមទៀតទៅកាន់ដៃគូគម្រោង ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងយល់ឃើញថាលិខិតទាំងនោះគួរតែបញ្ជូនទាក់ទងនឹងខ្លឹមសារនៃគម្រោងផ្សេងទៀតដែលបានស្នើឡើង។

គ. ទិដ្ឋភាពរួមអំពីសារណា និងសំណើទាក់ទងនឹងការបែងចែកសមូលនិធិ

10. អនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌរបស់អង្គជំនុំជម្រះ¹⁷ គម្រោងចំនួន ១២ បានទទួលមូលនិធិពីខាងក្រៅគ្រប់គ្រាន់ និងផ្តល់ប្រយោជន៍ប្រកបដោយអត្ថន័យដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំពោះព្យសនកម្មដែលពួកគាត់បានទទួលរងដោយសារបទឧក្រិដ្ឋដែលបានចោទនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២។ ក្នុងនោះគម្រោងចំនួន ១១ ត្រូវបានគាំទ្រដោយសហមេធាវីនាំមុខជាតិ និងអន្តរជាតិ និងត្រូវបានដាក់បង្ហាញនៅក្នុងផ្នែកទីពីរ។ គម្រោងមួយត្រូវបានគាំទ្រដោយសហមេធាវីនាំមុខអន្តរជាតិ និងត្រូវបានដាក់បង្ហាញនៅក្នុងផ្នែកទីបី។ គម្រោងចំនួនពីរត្រូវបានស្នើឡើងដោយអង្គភាពគាំពារជនរងគ្រោះ និងត្រូវបានពិពណ៌នានៅក្នុងផ្នែកទីបួន។

11. សហមេធាវីនាំមុខកត់សម្គាល់ថា ពុំមានការដាក់បញ្ចូលគ្រប់សំណើគម្រោងទាំងអស់នៅក្នុងបណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយនេះទេ¹⁸។ សហមេធាវីនាំមុខបានពិចារណាអំពីភាពអាចអនុវត្តបាននៃសំណើគម្រោង ថាតើគម្រោងនឹងផ្តល់ផលប្រយោជន៍គ្រប់គ្រាន់ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទាក់ទងនឹងប្រធានបទនៅក្នុងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង០០២/០២ ដែរឬទេ ថាតើគម្រោងមានភាពជាក់លាក់គ្រប់គ្រាន់ដែរឬទេ ថាតើគម្រោងដែលអាចមានទាំងនោះ មាន ឬអាចទទួលបានឯកសារដែលត្រូវការទាំងអស់ដែរឬទេ និងថាតើមានការព្រមព្រៀងគ្នារវាងសហមេធាវីនាំមុខ

ការតាំងពិពណ៌នាអំពីត្រៀមអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ, លិខិតពីសហមេធាវីនាំមុខទៅកាន់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ទាក់ទងនឹងអំណះអំណាង (Disclaimer)។ គម្រោងទាំងពីរនឹងត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងទូលំទូលាយទៅដល់អ្នកចូលរួម និងអាចកំណត់បានថាមានលក្ខណៈអចិន្ត្រៃយ៍។

¹⁷ សាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង, E313, កថាខណ្ឌ ១១២២។

¹⁸ សហមេធាវីនាំមុខ បានទទួលសំណើគម្រោងចំនួន១៤ ដែលពុំបានដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងបណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយ។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណាង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

ក្នុងការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយនឹងមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអង្គការគាំពារជន
រងគ្រោះដែរឬទេ¹⁹។

- 12. វិធាន ២៣ ស្ទួនបួន (២) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចែងថា ទាក់ទងនឹងគម្រោងនីមួយៗ គឺជា ការពិពណ៌នា
អំពីសំណងដែលត្រូវទាមទារ និង “ទង្វើករណីសមហេតុផល ដូចជា ការលើកកម្ពស់ការខូចខាត
ដែលពួកគេទទួលបាន និងក្នុងករណីដែលអាចអនុវត្តបាន បញ្ជាក់អំពីក្រុមដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុង
ក្រុមរួមដែលពួកគេជាប់ពាក់ព័ន្ធ”។ ដូចបានលើកឡើងរួចមកហើយ សំណងទាំងអស់ត្រូវទាមទារ
ដោយអនុលោមតាមវិធាន ២៣ ស្ទួនបួន (៣) (ខ) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង²⁰។
- 13. ដោយសារភាពយឺតយ៉ាវនៃការអង្កេតសមូលនិធិ អង្គការគាំពារជនរងគ្រោះបានស្នើពន្យារពេល
កំណត់នៃការអង្កេតសមូលនិធិ រហូតដល់ថ្ងៃទី ៣០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៧²¹។ ដូច្នេះ សហមេធាវី
នាំមុខស្នើសុំសុំភាពដាក់សារណាបន្ថែម ប្រសិនបើមានការធានាមូលនិធិសម្រាប់គម្រោងចំនួន
បួន ដែលបានស្នើសុំក្នុងផ្នែកទីបួន និងគម្រោងចំនួនពីរនៅក្នុងផ្នែកទីប្រាំ។ ប្រសិនបើ សំណើសុំការ
ពន្យារពេលត្រូវបានអនុញ្ញាត ហើយប្រសិនបើពុំទទួលបានឯកសារបង្ហាញអំពីការធានាមូលនិធិ
ពេញលេញនៅពេលនេះទេ សំណើនេះគួរត្រូវបានចាត់ទុកថាជាកម្រេង។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ
ប្រសិនបើសំណើសុំការពន្យារពេលពុំទទួលបានការអនុញ្ញាតទេនោះ សហមេធាវីនាំមុខនឹងដក
គម្រោងទាំងនេះចេញពីការស្នើសុំឱ្យពិចារណា។
- 14. ឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ដែលភ្ជាប់ជាមួយគម្រោងនីមួយៗ មានលិខិតទំនាក់ទំនងរវាងគម្រោង សហ
មេធាវីនាំមុខ និងអង្គការគាំពារជនរងគ្រោះ ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោងសំណង សេចក្តីពិពណ៌នាអំពី

¹⁹ គម្រោងការអប់រំផ្នែកច្បាប់ និងសិទ្ធិពលរដ្ឋដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាជនជាតិភាគតិច គឺជាគម្រោងតែមួយគត់ដែលពុំ
ទទួលបានការឯកភាពជាឯកច្ឆ័ន្ទ។ គម្រោងនេះត្រូវបានដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងសំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខអន្តរជាតិ នៅក្នុងផ្នែក
ទី២។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ២ នាក់ បានចូលរួមក្នុងការរៀបចំបង្កើតគម្រោង និងតំណាងឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែល
ទទួលបានផលប៉ះពាល់។

²⁰ របាយការណ៍បណ្តោះអាសន្នរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្តីពីសំណងនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២
និងសំណើពាក់ព័ន្ធ, E352, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, កថាខណ្ឌ ១៧។ សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើម
បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ
២០១៦, កថាខណ្ឌ ៤។

²¹ ឧបសម្ព័ន្ធទី១៩៖ លិខិតពីអង្គការគាំពារជនរងគ្រោះ។

*បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង
០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់*

ដៃគូអនុវត្តគម្រោង សេចក្តីលម្អិត និងថវិកានៃគម្រោង ភស្តុតាងនៃមូលនិធិដែលទទួលបាន កិច្ចព្រមព្រៀងដែលពាក់ព័ន្ធ និងការអនុញ្ញាតពីភាគីទីបី និងរបាយការណ៍ពីការអនុវត្តដៃគូ គម្រោង ប្រសិនបើមាន²²។

II. គម្រោងដែលបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាពេញលេញ និងគាំទ្រដោយសហមេធាវី សំខុនជាតិ និងអន្តរជាតិ

ក. ការធានាអំពីការមិនកើតឡើងជាថ្មី

15. ជាវិធានការសំណងមួយ ការធានាអំពីការមិនកើតឡើងជាថ្មីនៃបទឧក្រិដ្ឋទាំងនោះ ជំរុញឱ្យមាន យន្តការសម្រាប់ការទប់ស្កាត់ និងការពិនិត្យមើលជម្លោះក្នុងសង្គម និងជំរុញនូវដំណោះស្រាយ ដោយសន្តិវិធីរបស់ពួកគេ²³។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីតែងតែចាត់ទុកការជជែកគ្នាដោយមានការ ចូលរួមពីមនុស្សវ័យខុសៗគ្នា រួមមានតាមរយៈប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងគម្រោងសិល្បៈ ថាជាវិធី មួយដើម្បីទប់ស្កាត់កុំឱ្យមានការកើតឡើងជាថ្មីនៃអំពើសាហាវព្រៃផ្សៃក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំនៅកម្ពុជា។ ដូចបានពិពណ៌នានៅក្នុងផ្នែកព្យាបាលកម្ម បន្ទាប់ពីជំពូកនីមួយៗក្នុងផ្នែកទីបួននៃសារណាបញ្ចប់ ការពិភាក្សាដេញដោល²⁴ និងនៅក្នុងសំណួររបស់ពួកគាត់ទៅកាន់ជនជាប់ចោទ²⁵ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋ

²² ឯកសារទាំងអស់ ដែលបានទទួល ត្រូវបានបំពេញ និង/ឬត្រូវបានដាក់ដោយដៃគូគម្រោង។

²³ គោលការណ៍ និងគោលការណ៍ណែនាំជាមូលដ្ឋានស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានដំណោះស្រាយ និងសំណងសម្រាប់ជនរងគ្រោះនៃការ រំលោភដឹកនាំដោយរដ្ឋប្បវេណីសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ និងការរំលោភធ្ងន់ធ្ងរលើច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ, សេចក្តីសម្រេចលេខ ៦០/១៤៧, មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ, ថ្ងៃទី ១៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៥, មាត្រា២៣។

²⁴ សូមមើល ឧទាហរណ៍ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សៀង សូរីដា, ថ្ងៃទី ២ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, E1/308.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ៩០, បន្ទាត់ទី២៥ ដល់ទំព័រ៩២ បន្ទាត់ទី២ (“...ឱ្យប្រជាជនកម្ពុជាជំនាន់ ក្រោយយល់ដឹងពីការពិត, ដឹងពីប្រវត្តិសាស្ត្រដែលបានកើតឡើង...”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី វី ពៅ, ថ្ងៃទី ១២ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៥, E1/262.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ៧៤, បន្ទាត់ទី២០ ដល់ទំព័រ៧៥ បន្ទាត់ទី៤ (“បើនិយាយអំពីទុក្ខសោកក្នុងរបបប្រល័យពូជសាសន៍នោះ បើខ្ញុំនិយាយទៅ ខ្ញុំមិនចង់បានអ្វីដែលគួរឱ្យសម្រាប់ខ្លួនខ្ញុំ ទេ។ ប៉ុន្តែខ្ញុំចង់ថា ខ្ញុំសព្វថ្ងៃនេះ វាមានវិប្បដិសារីដល់ឪពុកម្តាយខ្ញុំ ដល់ប្អូនរបស់ខ្ញុំ ដល់បងប្អូនដែលបានទទួលរងទុក្ខ ដែលពួក ខ្ញុំរក្រហមធ្វើទារុណកម្មកាប់សម្លាប់សហរដ្ឋាភិបាលព្រៃផ្សៃ ដោយអំពើអយុត្តិធម៌ធ្វើប្រតិកម្មមកលើក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្ញុំនេះ។ អញ្ជឹង ខ្ញុំគ្រាន់ថា អ្វីទាំងឡាយសូមឱ្យខាងអង្គការសហប្រជាជាតិ ព្រមទាំងតុលាការសាលាក្តីខ្មែរក្រហមហ្នឹង មេត្តាជួយធ្វើយ៉ាងណាកុំ ឱ្យមានអារបបយោឃៅព្រៃផ្សៃអញ្ជឹងវិលត្រឡប់មកវិញបានទៀត ហើយក៏សំណូមពរឱ្យខាងផ្នែកតុលាការហ្នឹង ជួយធ្វើការ បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

ប្បវេណីបានលើកឡើងជាច្រើនដងអំពីបំណងប្រាថ្នាកុំឱ្យបទពិសោធន៍របស់ពួកគាត់កើតឡើងជាថ្មី នៅពេលអនាគត តាមរយៈការអប់រំមនុស្សជំនាន់ក្រោយអំពីអតីតកាល។

- 16. សហមេធាវីនាំមុខ យល់ឃើញថា គម្រោងខាងក្រោមមានផលប៉ះពាល់ទៅលើវិធានការសំណងនៃ ការធានាអំពីការមិនកើតឡើងជាថ្មី និងផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំពោះព្យសនកម្ម ដែលបានទទួលរងដោយសារបទឧក្រិដ្ឋដែលបានចោទក្នុងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង០០២/០២។ ដូច្នោះ សហមេធាវីនាំមុខសុំស្នើឱ្យអង្គជំនុំជម្រះអនុម័តគម្រោងទាំងនេះថា ជាការផ្តល់សំណងរបស់ តុលាការដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២។

វិនិច្ឆ័យកាត់ទោស កាត់ទោសពួកមេខ្លោងរបស់ខ្មែរក្រហមហ្នឹងឱ្យសមនឹងកំហុសឆ្គងដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្តទៅលើប្រជាពលរដ្ឋ កម្ពុជាទូទាំងប្រទេស។”)

²⁵ សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោលរបស់សហមេធាវីនាំមុខក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, ឧបសម្ព័ន្ធ ង, E457/6/2.2.6, ថ្ងៃទី ២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សៀង សូវីដា, ថ្ងៃទី ២ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, E1/308.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ៨៨, បន្ទាត់ទី១ ដល់ទី៣ (“សូមប្រាប់យើងនូវការពិត ប្រាប់យើងអំពីអ្វី ដែលបានកើតឡើង ហើយនេះជាផ្នែកនៃប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជា ដើម្បីឱ្យមនុស្សជំនាន់អាចស្វែងយល់”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់ សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សយ សែន, ថ្ងៃទី ២៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៥, E1/282.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ១១៨, បន្ទាត់ទី១៥ ដល់ទី២០ (“ទោះបីរូបខ្ញុំឡើងមកតុលាការនេះ ក៏គ្មាននឹងផលប្រយោជន៍បុគ្គលខ្ញុំផ្ទាល់ក៏អត់មានទេ មាន ដើម្បីរក្សាស្រករក្រោយ និងអ្នកស្លាប់ទៅចែកឋានទៅបានស្លាប់ជាតិក្រោយៗ កុំឱ្យប៉ះពាល់សង្គមដែលមិនដែលឃើញ អត់ដែលឃើញ។ បានថានិយាយមិនចង់ឃើញ”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ព្រាប សុយៀន, ថ្ងៃទី ២៤ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៦, E1/488.1, ទំព័រ៨១, បន្ទាត់ទី២៣ ដល់ទំព័រ៨៤, បន្ទាត់ទី២ (“អញ្ជឹងខ្ញុំសូមផ្តាំធ្វើដល់បងប្អូនទាំងអស់ក៏ដូចជា ចង់បានមេដឹកនាំដូចរបបខ្មែរក្រហមអី វេទនាណាស់ ប្រជាពលរដ្ឋ ប្រើធ្វើការគ្មាន ពេលសម្រាក មិនឱ្យហូបចុក បំបែកបំបាក់បងប្អូន។ អញ្ជឹងកុំឱ្យមានជីវិតបងប្អូនដូចខ្ញុំតទៅទៀត”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់ សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ប៉ែន សុផាន់, ថ្ងៃទី ១៣ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៦, E1/483.1, ទំព័រ៦៩, បន្ទាត់ទី១៧ ដល់បន្ទាត់ទី២២ (“ខ្ញុំសូមទាមទារសំណងដូចជា វត្តអារាម សាលារៀន ឱ្យកូនក្មេងសាក្រោយដឹងអំពីអ្វីដែលបាន កើតឡើង។ ហើយខ្ញុំមិនចង់ឱ្យរបបផ្តាច់ការនេះវិលត្រឡប់មកក្នុងប្រទេសវិញ”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយ ផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី យស ផល, ថ្ងៃទី ២៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦, E1/464.1, ទំព័រ៦២, បន្ទាត់ទី២០ ដល់ទំព័រ២១ (“សូមលោកប្រធាន ធ្វើយ៉ាងម៉េច កុំឱ្យរបបនេះកើតឡើងតទៅទៀត”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយ ផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សយ សែន, ថ្ងៃទី ៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥, E1/344.1, កែតម្រូវ២, ទំព័រ៦៤, បន្ទាត់ទី៥ ដល់ទី១០ (“ខ្ញុំមិនអាចសម្តែងចេញអ្វីៗទាំងអស់ទេ។ ប៉ុន្តែខ្ញុំបានប្រាប់តុលាការ និងខ្ញុំបានប្រាប់នូវអ្វីដែលខ្ញុំបាន ឆ្លងកាត់ក្នុងរបបនោះ។ ខ្ញុំសូមអំពាវនាវដល់តុលាការនេះ តុលាការជាតិ និងតុលាការអន្តរជាតិ ព្រមទាំងអង្គការសហប្រជាជាតិ ធ្វើយ៉ាងណាកុំឱ្យរបបនេះវាត្រឡប់មកកាន់កាប់ប្រទេសម្តងទៀត”)។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

(១) គម្រោង App-Learning on Khmer Rouge History

17. មជ្ឈមណ្ឌលធនធានសោតទស្សន៍បុប្ផាណា សហការជាមួយសហមេធាវីនាំមុខ និងអង្គការគាំពារជនរងគ្រោះ បានរៀបចំបង្កើត និងកំពុងអនុវត្ត “គម្រោង App-Learning on Khmer Rouge History” ជាសំណើមួយអំពីសំណងរបស់តុលាការ²⁶។ គម្រោងនេះបានចងក្រងព័ត៌មានដែលត្រឹមត្រូវ និងរៀបចំព័ត៌មានឱ្យបានត្រឹមត្រូវអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម ដើម្បីធ្វើឱ្យព័ត៌មាននេះអាចមើលបានតាមរយៈកម្មវិធីប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយចម្រុះប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិតដែលបញ្ចូលសម្ភារៈឯកសារសោតទស្សន៍ដែលបន្សល់ទុកពីសម័យខ្មែរក្រហម និងរឿងរ៉ាវរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី²⁷។ កម្មវិធីនេះនឹងត្រូវផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងទូលំទូលាយនៅលើប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណែត និងតាមរយៈប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គម ដោយមិនគិតថ្លៃ និងទទួលបានការអនុញ្ញាតជាផ្លូវការពីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ដូច្នោះអាចថា ព័ត៌មានទាំងអស់នេះត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សានៅតាមសាលារៀនទូទាំងប្រទេស។ គម្រោងនេះមានរយៈពេល ២៨ ខែ²⁸។ ជំពូកផ្សេងៗនៃកម្មវិធី

²⁶ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៖ គម្រោង App-Learning on Khmer Rouge History។ សូមមើលផងដែរ, របាយការណ៍បណ្តោះអាសន្នរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្តីពីសំណងនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និងសំណើពាក់ព័ន្ធ, E352, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, កថាខណ្ឌ ២១ និងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ទី១ (គម្រោងទី១០), E352. 2, សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្ត ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ១៦-១៨ និងគម្រោងជាអាទិភាព (គម្រោងទី១), E352/2/1.2.3។

²⁷ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៖ គម្រោង App-Learning on Khmer Rouge History។ ទិដ្ឋភាពអំពីគម្រោងសំណង។ ឧបសម្ព័ន្ធ ១.៤៖ គម្រោង App-Learning on Khmer Rouge History។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, កិច្ចព្រមព្រៀងនៃការផ្តល់ជំនួយគាំទ្ររបស់អង្គការ UNOPS (រួមបញ្ចូលព័ត៌មានលម្អិតអំពីគម្រោង និងថវិកាគម្រោង)។ ឧបសម្ព័ន្ធ ១.៦៖ គម្រោង App-Learning on Khmer Rouge History, តារាងមាតិកានៃគម្រោងកម្មវិធី App។ ប្រធានបទសំខាន់ៗនៃកម្មវិធីក្របដណ្តប់៖ ការឡើងកាន់អំណាចរបស់ខ្មែរក្រហម, ការដួលរលំនៃទីក្រុងភ្នំពេញ, ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃក្រោមការដឹកនាំរបស់ខ្មែរក្រហម (រួមមាន ជីវិតនៅក្នុងសហករណ៍ និងការបះបោលរបស់ជនជាតិចាម), គោលនយោបាយខ្មែរក្រហម និងមនោគមន៍វិជ្ជា, រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងប្រព័ន្ធសន្តិសុខ (រួមទាំងមន្ទីរសន្តិសុខ ស២១), វិធីឆ្ពោះទៅរកយុត្តិធម៌។

²⁸ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១.២៖ គម្រោង App-Learning on Khmer Rouge History។ ទិដ្ឋភាពអំពីគម្រោងសំណង។ ឧបសម្ព័ន្ធ ១.៤៖ គម្រោង App-Learning on Khmer Rouge History។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, កិច្ចព្រមព្រៀងនៃការផ្តល់ជំនួយគាំទ្ររបស់អង្គការ UNOPS (រួមបញ្ចូលព័ត៌មានលម្អិតអំពីគម្រោង និងថវិកាគម្រោង)។ ឧបសម្ព័ន្ធ ១.៧៖ គម្រោង App-Learning on Khmer Rouge History, អនុស្សរណៈរវាងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា និងមជ្ឈមណ្ឌលធនធានសោតទស្សន៍បុប្ផាណា ស្តីពីគម្រោង App-Learning on Khmer Rouge History។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

ផ្សព្វផ្សាយនេះត្រូវបានបង្ហាញដល់សាធារណជនកាលពីថ្ងៃទី ២៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៧ ហើយ កម្មវិធីនេះនឹងដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នៅថ្ងៃទី ២៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៧ នៅក្នុងពិធីដាក់ឱ្យ ប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការជាសាធារណៈមួយ។

- 18. គម្រោងនេះផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី តាមរយៈការអប់រំយុវជនកម្ពុជា និង សាធារណជន អំពីបទពិសោធន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម។ គម្រោងនេះលើកទឹកចិត្តថែមទៀតចំពោះការសន្ទនាអន្តរជំនាន់រវាងអ្នកនៅរស់រានមានជីវិត និង យុវជន ដើម្បីទប់ស្កាត់កុំឱ្យបទឧក្រិដ្ឋបែបនោះកើតឡើងទៀតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ តាមរយៈ ការអប់រំ និងកិច្ចសន្ទនា គម្រោងនេះក៏ផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ជនរងគ្រោះដែលពុំមានតំណាងជាច្រើន នាក់។ គម្រោងនេះបានធ្វើកិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ៧ នាក់អំពីបទ ពិសោធន៍របស់ពួកគាត់ទាក់ទងនឹងបទឧក្រិដ្ឋនៅក្នុងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង០០២/០២ ដែលត្រូវ ដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងឯកសារគម្រោង។ កាលពីថ្ងៃទី ២៤ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៦ តំណាងមកពី មជ្ឈមណ្ឌលធនធានសោតទស្សន៍បុប្ផាណា បានចូលរួមក្នុងវេទិកាមួយនៅទីក្រុងភ្នំពេញ និងបាន បង្ហាញគម្រោងនេះដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ១១០ នាក់ និងទទួលបានមតិយោបល់ពីពួក គាត់។ កម្មវិធីនេះត្រូវបានបង្ហាញដល់សាធារណជននៅមជ្ឈមណ្ឌលធនធានសោតទស្សន៍បុប្ផាណា នៅភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី ២៦ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦ និងមានវត្តមានដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ១២ នាក់។ កាលពីថ្ងៃទី ៦ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៦ មជ្ឈមណ្ឌលធនធានសោតទស្សន៍បុប្ផាណា បាន បង្ហាញគម្រោងនេះដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ២៣០ នាក់ នៅវេទិកាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី មួយទៀត ដើម្បីប្រមូលមតិយោបល់របស់ពួកគេ។ កម្មវិធីនេះ ត្រូវបានបង្ហាញដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋ ប្បវេណីចំនួន ១៣៦ នាក់នៅកិច្ចពិគ្រោះយោបល់ស្តីពីសំណង ដែលរៀបចំឡើងដោយសហមេធាវី នាំមុខ/អង្គភាពគាំពារជនរងគ្រោះ និងវេទិកាថែករវិលកព័ត៌មានដែលបានធ្វើឡើងនៅកំពង់ចាម កាលពីថ្ងៃទី ៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៧។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់
 Original EN: 01485878-01485911

19. គម្រោងនេះបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាទាំងស្រុងពីសហភាពអឺរ៉ុប តាមរយៈការិយាល័យ UNOPS និងពីមូលនិធិ Rei²⁹។

(២) ការអប់រំអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលាសម្រាប់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ និងសាស្ត្រាចារ្យមហាវិទ្យាល័យ

20. មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា សហការជាមួយសហមេធាវីនាំមុខ និងអង្គការគាំពារជនរងគ្រោះបានបង្កើត និងកំពុងអនុវត្តសំណើ “គម្រោងអប់រំអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលាសម្រាប់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ និងសាស្ត្រាចារ្យមហាវិទ្យាល័យ”³⁰។ ដោយមានការចូលរួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី គម្រោងនេះនឹងធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្រៀនចំនួនពីររវគ្គ និងបណ្តុះបណ្តាលសាស្ត្រាចារ្យមហាវិទ្យាល័យចំនួនមួយរវគ្គ និងរៀបចំវេទិកាតាមថ្នាក់រៀនចំនួន ១៥លើក ដោយមានការធ្វើបទបង្ហាញ ការធ្វើសកម្មភាពជាក្រុម និងការពិភាក្សា។ ការអនុវត្តគម្រោងនេះមានរយៈពេល ៣៦ខែ³¹។ ជាផ្នែកមួយនៃការអនុវត្តគម្រោងនេះ ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្រៀននៅឃុំមួយលើកត្រូវបានធ្វើឡើងរយៈពេល ៥ ថ្ងៃ ដោយចាប់ផ្តើមពីថ្ងៃទី៣ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០១៧។ កម្មវិធីនេះមានអ្នកចូលរួមជាង ១០០ នាក់ មកពីខេត្តកំពង់ចាម ត្បូងឃ្មុំ ក្រចេះ ស្ទឹងត្រែង រតនគិរី និងមណ្ឌលគិរី។ ការបណ្តុះបណ្តាល និងកម្មវិធីសិក្សានៃគម្រោងនេះ

²⁹ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១.៤៖ គម្រោង App-Learning on Khmer Rouge History។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, កិច្ចព្រមព្រៀងនៃកាត់បន្ថយជំនួយគាំទ្ររបស់អង្គការ UNOPS (រួមបញ្ចូលព័ត៌មានលម្អិតអំពីគម្រោង និងថវិកាគម្រោង)។ ឧបសម្ព័ន្ធ ១.៥៖ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, ការកែសម្រួល និងការបញ្ជាក់ឡើងវិញលើអនុស្សរណៈរវាងមូលនិធិ Rei និង មជ្ឈមណ្ឌលធនធានសោតទស្សន៍បុប្ផាណា ស្តីពីគម្រោង App-Learning on Khmer Rouge History។

³⁰ ឧបសម្ព័ន្ធទី ២៖ ការអប់រំអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលាសម្រាប់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ និងសាស្ត្រាចារ្យមហាវិទ្យាល័យ។ សូមមើលផងដែរ, សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ ៩-១២ និងឧបសម្ព័ន្ធ ៣៖ គម្រោងដែលត្រូវបានចាត់ជាអាទិភាព (គម្រោងទី២), E352/2/1.2.3។

³¹ ឧបសម្ព័ន្ធ ២៖ ការអប់រំអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលាសម្រាប់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ និងសាស្ត្រាចារ្យមហាវិទ្យាល័យ, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោង។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

ត្រូវបានក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ឯកភាពសម្រាប់ប្រើប្រាស់តាមសាលារៀន និងសាកលវិទ្យាល័យនៅកម្ពុជា³²។

- 21. គម្រោងនេះផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី តាមរយៈការអប់រំយុវជនកម្ពុជាអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម និងបទពិសោធន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីទប់ស្កាត់ការវិលត្រឡប់មកវិញនៃឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងនេះ។ កាលពីថ្ងៃទី ១០ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៦ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានផ្សព្វផ្សាយគម្រោងដែលបានស្នើឡើងនេះនៅភ្នំពេញ នៅក្នុងពិធីមួយដែលមានដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចូលរួមចំនួន ៤ នាក់។ កាលពីថ្ងៃទី ១៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៦ តំណាងមកពីមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា បានចូលរួមកិច្ចពិគ្រោះយោបល់ស្តីពីសំណងដោយសហមេធាវីនាំមុខ និងអង្គភាពគាំពារជនរងគ្រោះ និងវេទិកាចែករំលែកព័ត៌មាននៅភ្នំពេញ និងបង្ហាញគម្រោងនេះដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ១៤៧ នាក់ និងទទួលបានមតិយោបល់របស់ពួកគាត់។
- 22. គម្រោងនេះបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាទាំងស្រុងពីសហភាពអឺរ៉ុប តាមរយៈការិយាល័យ UNOPS³³។

(៣) គម្រោងអណ្តើក៖ គម្រោងអន្តរព័ត៌មានប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិត ដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ និងភាពក្លាហានរបស់ពលរដ្ឋនៅកម្ពុជា

- 23. សមាគមវប្បធម៌អាណ្លីម៉ង់កម្ពុជា និងអង្គការ Khmer Art Action ដោយមានការគាំទ្រពីសហមេធាវីនាំមុខ និងអង្គភាពគាំពារជនរងគ្រោះ បានបង្កើត និងកំពុងអនុវត្ត “គម្រោងអណ្តើក៖ គម្រោងអន្តរព័ត៌មានប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិត ដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ និងភាពក្លាហានរបស់ពលរដ្ឋនៅកម្ពុជា” ដែលជាគម្រោងសំណងតុលាការដែលបានស្នើឡើងក្នុង

³² ឧបសម្ព័ន្ធ ២.៥៖ ការអប់រំអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលាសម្រាប់លោកគ្រូអ្នកគ្រូ និងសាស្ត្រាចារ្យមហាវិទ្យាល័យ។ អនុស្សរណៈរវាងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា និងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។

³³ ឧបសម្ព័ន្ធ ២.៤៖ ការអប់រំអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលាសម្រាប់លោកគ្រូអ្នកគ្រូ និងសាស្ត្រាចារ្យមហាវិទ្យាល័យ។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, កិច្ចព្រមព្រៀងនៃការផ្តល់ជំនួយគាំទ្ររបស់អង្គការ UNOPS។

សំណុំរឿង០០២/០២^{៣៤}។ អង្គការយុវសន្តិភាពក៏បានចូលរួមនៅក្នុងផ្នែកផ្សេងៗនៃគម្រោងនៅក្នុង ដំណាក់កាលដំបូងនៃគម្រោងនេះ។^{៣៥} គម្រោងនេះដាក់បញ្ចូលសកម្មភាពវប្បធម៌ពហុវគ្គមាន និង អប់រំក្នុងអំឡុងសិក្ខាសាលានានាជាមួយសិស្សវិទ្យាល័យ និងនិស្សិតសាកលវិទ្យាល័យ។ គម្រោង នេះក៏ដាក់បញ្ចូលការបញ្ជាំងខ្សែភាពយន្ត ការតាំងពិពណ៌រូបថត និងការសន្ទនាអន្តរជំនាន់ ដែល ផ្តល់ឱកាសឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចែករំលែកបទពិសោធន៍របស់ពួកគាត់ក្នុងសម័យកម្ពុជា ប្រជាធិបតេយ្យជាមួយមនុស្សជំនាន់ក្រោយ^{៣៦}។ គម្រោងនេះបានចាប់ផ្តើមសកម្មភាពក្នុងឆ្នាំ ២០១៥ និងបន្តរហូតដល់ចុងឆ្នាំ ២០១៧ ដោយមានការគាំទ្រពីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា^{៣៧}។ រហូតដល់ចុងឆ្នាំ ២០១៧ ព្រឹត្តិការណ៍ទូទាំងប្រទេសចំនួន ៣៤ នឹងត្រូវបានធ្វើឡើងនៅតាម វិទ្យាល័យ សាកលវិទ្យាល័យ និងនៅមជ្ឈមណ្ឌល Meta House នៅភ្នំពេញ^{៣៨}។ ការតាំង ពិពណ៌រូបភាព ត្រូវបានក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ ឯកភាពឱ្យដាក់បញ្ជាំងនៅទូលស្តែង^{៣៩}។

24. គម្រោងនេះផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី តាមរយៈការអប់រំឱ្យមនុស្សជំនាន់ក្រោយ អំពីបទពិសោធន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងការបង្កើតវេទិកាសន្ទនាអន្តរជំនាន់ ក្រោយមាន ការសម្តែងនីមួយៗ។ គម្រោងនេះបានរៀបចំកិច្ចពិគ្រោះយោបល់ចំនួន ៧ លើក ជាមួយដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ២៦៩ នាក់ នៅពេលដែលមាតិកានៃការសម្តែង ត្រូវបានរៀបចំឡើង។

³⁴ ឧបសម្ព័ន្ធ ៣៖ គម្រោងអណ្តើក៖ គម្រោងអន្តរវគ្គព័ត៌មានប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិត ដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពី ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងភាពក្លាហានរបស់ពលរដ្ឋ។ សូមមើលផងដែរ, របាយការណ៍បណ្តោះអាសន្នរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាង ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្តីពីសំណងនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និងសំណើពាក់ព័ន្ធ, E352, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, កថាខណ្ឌ ២១ និងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ទី១ (គម្រោងទី១១), E352.2 ។ សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ២២-២៥ និងឧបសម្ព័ន្ធ ៣៖ គម្រោងត្រូវបានចាត់ជាអាទិភាព (គម្រោងទី៣), E352/2/1.2.3។

³⁵ ឧបសម្ព័ន្ធ ៣.២៖ គម្រោងអណ្តើក, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោងសំណង។ ឧបសម្ព័ន្ធ ៤៖ គម្រោងអណ្តើក, កិច្ចព្រមព្រៀងនៃការ ផ្តល់ជំនួយគាំទ្ររបស់អង្គការ UNOPS។

³⁶ ដូចជើងទំព័រខាងលើ។

³⁷ ឧបសម្ព័ន្ធ ៤៖ គម្រោងអណ្តើក, អនុស្សរណៈរវាងសមាគមវប្បធម៌កម្ពុជាសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា។

³⁸ ឧបសម្ព័ន្ធ ៤៖ គម្រោងអណ្តើក, របាយការណ៍នៃការអនុវត្ត។

³⁹ ឧបសម្ព័ន្ធ ៤៖ គម្រោងអណ្តើក, លិខិតពីក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ ស្តីពីការតាំងពិពណ៌នៅទូលស្តែង។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សក៏បានធ្វើការពិគ្រោះយោបល់ទាក់ទងនឹងការរៀបចំ និងបង្កើត គម្រោងនេះ និងគម្រោងចំនួនពីរទៀត ដែលមានដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ៨ នាក់ចូលរួម។ ដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួនប្រហែល ១៥០ នាក់ និងសិស្សនិស្សិតចំនួនជាង ១០.០០០ នាក់ បាន ទស្សនាការសម្តែង និងបានចូលរួមក្នុងការសន្ទនាក្រោយពេលសម្តែងរួច។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ចំនួនពីររូប នឹងត្រូវបានអញ្ជើញទៅសាលារៀន និងសាកលវិទ្យាល័យនៅពេលមានការសម្តែង។ ជាផ្នែកមួយនៃសកម្មភាពគម្រោង ការតាំងពិពណ៌ត្រូវបានធ្វើឡើងនៅសៀមរាប ដោយដាក់ បង្ហាញរូបថតចំនួន ១០០សន្លឹករបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជាមួយនឹងសារសម្រាប់មនុស្សជំនាន់ ក្រោយ ដែលមានការចូលរួមពីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ១០ នាក់⁴⁰។

25. គម្រោងនេះត្រូវបានផ្តល់ថវិកាទាំងស្រុងដោយ The Institut für Auslandsbeziehungen (ifa) នៃក្រសួងការបរទេសសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ តាមរយៈមូលនិធិ “zivik” និងសហភាពអឺរ៉ុប តាមរយៈ ការិយាល័យ UNOPS⁴¹។

ខ. ការធានាអំពីការមិនកើតឡើងវិញជាថ្មី (គម្រោងផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ក្រុមដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី និងជនរងគ្រោះជំនាន់)

26. គម្រោងចំនួនបីត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងព្យសនកម្មដែលក្រុមជាក់លាក់មួយចំនួន បានទទួលរងដោយសារតែបទឧក្រិដ្ឋនៅក្នុងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង០០២/០២។ គម្រោងទាំង នេះបានព្យាយាមផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលរងការប៉ះពាល់ដោយសារការ ប្រព្រឹត្តិទៅលើជនជាតិចាម⁴² ជនជាតិវៀតណាម⁴³ និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែល

⁴⁰ សូមមើលផងដែរ, ឧបសម្ព័ន្ធ ៣.៨៖ គម្រោងអណ្តើក, របាយការណ៍នៃការអនុវត្ត។
⁴¹ ឧបសម្ព័ន្ធ ៣.៤៖ គម្រោងអណ្តើក។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, កិច្ចព្រមព្រៀងនៃការផ្តល់ជំនួយគាំទ្ររបស់ អង្គការ UNOPS។ ឧបសម្ព័ន្ធ ៣.៥៖ គម្រោងអណ្តើក។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, ឯកសារឆ្នាំ ២០១៥- ២០១៧ របស់ IFA។
⁴² សូមមើល ឧទាហរណ៍ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ម៉ឺ ពៅ, ថ្ងៃទី ២៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៦, E1/393.1, [កែតម្រូវ១], ទំព័រ៧, បន្ទាត់ទី១៥ ដល់ទំព័រ១៨ (“ឱ្យលះបង់សាសនា គឺមិនឱ្យគោរពសាសនា ហើយមិនឱ្យប្រើភាសាចាមជាភាសាដើមទេ បើអ្នកណាហើយនិយាយ អង្គការនឹងយកទៅប្រហារជីវិត។ នេះហើយធ្វើឱ្យ ខ្ញុំមានការភ័យភិត មានការតក់ស្លុត គ្មានអ្វីទីពឹង”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់ របស់ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី ម៉ឺ ពៅ, ថ្ងៃទី ២៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៦, E1/393.1, [កែតម្រូវ១], ទំព័រ៨, បន្ទាត់ទី២២ ដល់ទំព័រ១៨ បន្ទាត់ទី១ បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

ទទួលរងគ្រោះដោយសារបទបញ្ជាទាក់ទងនឹងការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ក្នុងអំឡុងរបបកម្ពុជា
ប្រជាធិបតេយ្យ⁴⁴ ។ សហមេធាវីនាំមុខយល់ឃើញថា គម្រោងខាងក្រោមនេះមានផលប៉ះពាល់

(“ខ្មែរក្រហមឱ្យហូបសាច់ជ្រូក។ អ្វីៗដែលខ្មែរធ្វើទៅបាន គឺឱ្យជនជាតិចាមធ្វើតាមទាំងអស់។ នេះហើយហៅថាការលំបាក
វេទនា អាហារក៏គ្មាន សាសនាក៏គ្មាន អ្វីៗក៏គ្មាន”។) ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី
មាន ស្លេ: ថ្ងៃទី ២៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៦, E1/393.1, ត្រីកម្រង១, ទំព័រ៦៥, បន្ទាត់ទី៣ ដល់ទំព័រ៩ (“នៅពេលដែលចប់
របបខ្មែរក្រហម ចាស់ៗស្លាប់អស់ហើយ ក្មេងៗជំនាន់ក្រោយទៅរៀនបន្តនៅស្រុកក្រៅ ដូចប្រទេសអាវ៉ាប់ សាអូឌីត នៅម៉ាឡេ
អ្នកចេះដឹងបន្តវេនពីចាស់ៗជំនាន់នោះ។ មានច្រើន មានគួន មានអីបង្រៀនខាងសាសនាអ៊ីស្លាម មានបង្រៀនភាសាខ្មែរ
ភាសាអង់គ្លេស ដូចខ្មែរជាតិដែរ”។)

⁴³ សូមមើល សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោលរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងសំណុំរឿង
០០២/០២, E457/6/2, ថ្ងៃទី ២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧, ផ្នែកទី២, ជំពូក ៧ (ឃ) និងឧទាហរណ៍ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់
សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជឿង យ៉ាងចែង, ថ្ងៃទី ៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៥, E1/393.1, ត្រីកម្រង១,
ទំព័រ២៧, បន្ទាត់ទី២ ដល់ទំព័រ៣ (“ផ្ទះយើងត្រូវបានដុតបំផ្លាញជាមួយនឹងសៀវភៅគ្រួសាររបស់យើង។ របស់របរទាំងអស់នៅ
នឹងផ្ទះ ដុតចោលអស់ហើយ នៅអីទៀត”)។ ឧទាហរណ៍ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹង
រដ្ឋប្បវេណី ជឿង យ៉ាងចែង, ថ្ងៃទី ៧ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៥, E1/363.1, ត្រីកម្រង១, ទំព័រ៧២, បន្ទាត់ទី២ ដល់ទំព័រ ២៣,
បន្ទាត់ទី៣ (“ខ្ញុំឥឡូវចង់ចាំមិនបាន។ អាជឿងភ្លេចភ្លាំងភ្លឹង ត្រឹមកាលណាវិបាកខ្លួន ខ្ញុំភ្លេចហើយ។ កាលណាដូចជាខ្ញុំឈឺ ខ្ញុំអត់
ចំណាំបាននៅប្រទេសខ្មែរអីចឹងបាន។ បើថាកាលណាខ្ញុំឈឺចាប់ ខ្ញុំដាក់នៅក្នុងចិត្តហើយ ខ្ញុំត្រូវនិយាយចេញទាំងអស់ប៉ុណ្ណឹង”។)

⁴⁴ សូមមើល ឧទាហរណ៍ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជា ឌៀប, ថ្ងៃទី ៣០ ខែ
សីហា ឆ្នាំ ២០១៦, E1/466.1, ទំព័រ៧៨, បន្ទាត់ទី៤ ដល់ទំព័រ១៦ (“គឺថាខុសគ្នាដាច់។ ដូចសម័យខ្មែរក្រហមរៀបការតែហៅ
ដាក់ៗ ម្តងបួនដប់គូ ម្តងបួនប្រាំគូ ម្តង១០០គូ ក៏មានដែរ។ រួចចុះចំណែកសម័យឥឡូវនេះ គេរៀបការម្តងតែមួយគូៗ ហើយមាន
ភ្លេងមានភ្លាត់ មានម៉ែមានឪ មានយាយតា ជីដូនជីតា បងប្អូន ហើយមានហែជំនួន ហែផ្កាស្លា បាចផ្កាស្លា បើប្រៀបធៀបខុសគ្នា
មិនដឹងប្រដូចទៅនឹងស្តីទេនេះ បើប្រៀបដូចមេឃនិងដីទៅ ក៏វាមិនតិចជាង។ បានថាខ្ញុំភ្លេចចិត្តដែរហ្នឹង ដល់ឃើញសព្វថ្ងៃ មក
ហើយសម័យឥឡូវនិងសម័យពីដើម តូចចិត្តនឹងវាសនាខ្លួនឯង។”) ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់
ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី មុំ រុន, ថ្ងៃទី ២០ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៦, E1/477.1, ទំព័រ២៤, បន្ទាត់ទី១៥ ដល់ទំព័រ១៩
 (“ដល់រៀបរួចហើយនេះ កាលណាដែលយើងធ្វើការងារ នៅគេបង្ខំចិត្តរួមដំណែក ការរំលោភ ការមើលងាយ មើលថោក ឱ្យ
យើងឈឺចាប់។ ឈឺចាប់យ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងជីវិតរបស់ខ្ញុំនេះ ថាគ្មានប្រៀបធៀបបានទេ។ ទោះបីជាខ្ញុំស្លាប់ ក៏ខ្ញុំនៅការចងចាំចំពោះ
របបដែលបានធ្វើអំពើឧក្រិដ្ឋកម្មចំពោះខ្ញុំ”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី
យស ផល, ថ្ងៃទី ២៥ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៦, E1/464.1, ទំព័រ១១, បន្ទាត់ទី១៤ ដល់១៧ និងបន្ទាត់ទី១៩ ដល់២១
 (“សោកស្តាយត្រង់ថា គូដណ្តឹងរបស់ខ្ញុំហ្នឹងត្រូវបានគ្នាជាប្តីប្រពន្ធទៅអនាគត ហើយមិនបានក្នុងដូចជាផ្ទៃឈើកំពុងតែពេញ
ហើយ បេះដាច់មិត្តមកដូចផ្លែស្វាយស្រក់ជ័រ អាខ្ញុំពេលហ្នឹងនៅប្រធានកងហ្នឹងផ្តាច់មនោសញ្ចេតនាខ្ញុំ ហើយខ្ញុំគ្មានសិទ្ធិតវ៉ាអី
បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង
០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

ទៅលើវិធានការសំណងធានាការមិនកើតឡើងជាថ្មី និងឆ្លើយតបនឹងព្យួសនកម្មដែលក្រុមដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងជនរងគ្រោះទាំងនេះបានទទួលរង និងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីឧក្រិដ្ឋ កម្មដែលប៉ះពាល់ជាសំខាន់ទៅលើប្រជាជនក្នុងក្រុមទាំងនេះ។ ដូច្នេះ សហមេធាវីនាំមុខស្នើសុំឱ្យ ទទួលស្គាល់គម្រោងទាំងនេះជាការអនុវត្តសំណងរបស់តុលាការក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២។

(៤) គម្រោងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសហគមន៍៖ ប្រជាជនចាម និងខ្មែរក្រហម

- 27. សមាគមវប្បធម៌កម្ពុជាសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ សហការជាមួយសហមេធាវីនាំមុខ និងអង្គការគាំពារ ជនរងគ្រោះ បានបង្កើត និងអនុវត្ត “គម្រោងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសហគមន៍៖ ប្រជាជនចាម និង ខ្មែរក្រហម”⁴⁵ សម្រាប់ជាប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចាម គ្រួសាររបស់ពួកគាត់ និង មនុស្សជំនាន់ក្រោយ តាមរយៈការអប់រំសាធារណជនអំពីបទពិសោធន៍របស់សហគមន៍ចាមក្នុង សម័យខ្មែរក្រហម ⁴⁶។ តាមរយៈសកម្មភាពគម្រោង អ្នកថតរូបវ័យក្មេង ផលិតករភាពយន្ត និង អ្នកស្រាវជ្រាវមកពីសហគមន៍ជនជាតិចាម បានបង្កើតរឿងផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជនជាតិចាមទៅជាខ្សែភាពយន្តចំនួនពីរ⁴⁷។ គម្រោងនេះបានចាប់ផ្តើមអនុវត្តនៅដើមឆ្នាំ ២០១៦។ កាលពីថ្ងៃទី ៧ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៦ សមាគមវប្បធម៌កម្ពុជាសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ បានចាប់ផ្តើមដាក់ បញ្ចាំងខ្សែភាពយន្តឯកសារ ដែលមានចំណងជើងថា “ការបះបោររបស់ប្រជាជនចាមនៅ ស្វាយហ្គាំង” និងការតាំងពិពណ៌នាសម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយ “ប្រជាជនចាម និងខ្មែរក្រហម”។ ក្នុងឆ្នាំ

មានតែចក្ខុទ្រូង ចុកថ្លើម ពិបាកក្នុងចិត្ត។ សព្វថ្ងៃឱ្យតែនឹកឃើញរឿងហ្នឹង ខ្ញុំដូចជាវាហួសចិត្តតែម្តង។ ខ្ញុំនឹកថា កើតមកវា ជាតិទេ ហើយចំសម័យអីវេទនាខ្លាំងម្ល៉េះ”។)

⁴⁵ ឧបសម្ព័ន្ធ ៤៖ គម្រោងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសហគមន៍៖ ប្រជាជនចាម និងខ្មែរក្រហម។ សូមមើលផងដែរ, របាយការណ៍ បណ្តោះអាសន្នរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្តីពីសំណងនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និងសំណើ ពាក់ព័ន្ធ, E352, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, កថាខណ្ឌ ២១ និងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ទី១ (គម្រោងទី១៣), E352.2 ។ សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ២៧-២៩ និងឧបសម្ព័ន្ធ ៣៖ គម្រោងត្រូវបានចាត់ជា អាទិភាព (គម្រោងទី៣), E352/2/1.2.3។

⁴⁶ ឧបសម្ព័ន្ធ ៤.២៖ គម្រោងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសហគមន៍៖ ប្រជាជនចាម និងខ្មែរក្រហម។ ទិដ្ឋភាពរួមស្តីពីសំណង។

⁴⁷ ឧបសម្ព័ន្ធ ៤.២៖ គម្រោងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសហគមន៍៖ ប្រជាជនចាម និងខ្មែរក្រហម។ ទិដ្ឋភាពរួមស្តីពីសំណង។ ឧបសម្ព័ន្ធ ៤.៧៖ គម្រោងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសហគមន៍៖ ប្រជាជនចាម និងខ្មែរក្រហម។ ទិដ្ឋភាពរួមស្តីពីសំណង។ របាយការណ៍ស្តីពីការ អនុវត្ត។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

២០១៧ កញ្ចប់សម្ភារឯកសារផ្សព្វផ្សាយនេះនឹងត្រូវបានផលិតជាខ្សែភាពយន្តជាភាសាចាម ខ្មែរ និងអង់គ្លេស។ គេហទំព័រ និង Blog នឹងដាក់អម និងផ្តល់ជូនបន្ថែមទៅនឹងគម្រោងនេះ ដើម្បីឱ្យ មនុស្សជំនាន់ក្រោយក្នុងប្រទេសកម្ពុជាអាចទស្សនាកាន់តែច្រើន⁴⁸ ។

28. គម្រោងនេះផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងឆ្លើយតបទៅនឹងព្យួសនកម្មដែលដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជនជាតិចាម បានទទួលរង ជាពិសេស តាមរយៈការអប់រំដល់សហគមន៍អំពី ការប្រព្រឹត្តិលើជនជាតិចាមក្នុងអំឡុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងកត់ត្រាជាឯកសារអំពី បទពិសោធន៍របស់ពួកគាត់សម្រាប់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ។ ខ្សែភាពយន្តឯកសារក៏មានបង្ហាញ វត្តមានដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាច្រើននាក់ និងមានការចូលរួមពីកូនៗរបស់ពួកគេនៅក្នុងការរៀប ចំបង្កើតគម្រោងនេះ⁴⁹។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ៧ នាក់ និងយុវជនមកពីសហគមន៍ជនជាតិ ចាម ត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យចូលរួមពិធីចាប់ផ្តើមផ្សព្វផ្សាយគម្រោងនេះ។

29. គម្រោងនេះបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាទាំងស្រុងពីស្ថានទូតស្វីសប្រចាំក្រុងបាងកក និងមូលនិធិ Heinrich-Böll⁵⁰។

(៥) ផ្តាស្តាប្រកាសអង្គការ

30. វិទ្យាស្ថានសិល្បៈខ្មែរ (The Khmer Arts Academy) សហការជាមួយអង្គការក្តីករុណា មជ្ឈមណ្ឌលបុប្ផាណា និងអង្គការចិត្តសង្គមអន្តរវប្បធម៌ បានបង្កើត និងកំពុងអនុវត្តគម្រោង “ផ្តាស្តាប្រកាសអង្គការ” ដែលជាគម្រោងសំណងរបស់តុលាការដែលបានស្នើឡើង ដោយមានកិច្ច

⁴⁸ ឧបសម្ព័ន្ធ ៤.២៖ គម្រោងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសហគមន៍៖ ប្រជាជនចាម និងខ្មែរក្រហម។ ទិដ្ឋភាពរួមស្តីពីសំណង។ ឧបសម្ព័ន្ធ ៤.៧៖ គម្រោងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសហគមន៍៖ ប្រជាជនចាម និងខ្មែរក្រហម។ ទិដ្ឋភាពរួមស្តីពីសំណង។ របាយការណ៍ស្តីពីការ អនុវត្ត។

⁴⁹ ឧបសម្ព័ន្ធ ៤.២៖ គម្រោងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសហគមន៍៖ ប្រជាជនចាម និងខ្មែរក្រហម។ របាយការណ៍ស្តីពីការអនុវត្ត។

⁵⁰ ឧបសម្ព័ន្ធ ៤.២៖ គម្រោងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសហគមន៍៖ ប្រជាជនចាម និងខ្មែរក្រហម។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាបានផ្នែក មូលនិធិ, កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងស្ថានទូតស្វីសប្រចាំក្រុងបាងកក និងសមាគមវប្បធម៌កម្ពុជាអាស៊ីម៉ង់។ ឧបសម្ព័ន្ធ ៤.២៖ គម្រោង ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសហគមន៍៖ ប្រជាជនចាម និងខ្មែរក្រហម។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, កិច្ចព្រមព្រៀងរវាង សមាគមវប្បធម៌កម្ពុជាអាស៊ីម៉ង់ និងមូលនិធិ Heinrich-Böll។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

សហការពីសហមេធាវីនាំមុខ និងអង្គការពិភពលោកជនរងគ្រោះ⁵¹។ គម្រោងនេះបានបង្កើតឡើងនូវ របាំបុរាណ និងការតាំងពិពណ៌នា ដោយលើកឡើងពីការបង្ខំឱ្យរៀបការក្នុងអំឡុងរបបកម្ពុជា ប្រជាធិបតេយ្យ។ គម្រោងនេះរួមមានការសម្តែងជាសាធារណៈ ការសន្ទនាតាមសហគមន៍ និង អន្តរជំនាន់ ដើម្បីជំរុញការពិភាក្សាជាសាធារណៈ និងការយល់ដឹងថាតើអាពាហ៍ពិពាហ៍ ត្រូវបាន កំណត់យ៉ាងដូចម្តេចនៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ⁵²។ គម្រោងនេះបានចាប់ផ្តើមអនុវត្តនៅ ក្នុងខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៦ ហើយសកម្មភាពគម្រោងនេះរំពឹងថានឹងត្រូវបញ្ចប់នៅខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៨⁵³។ កាលពីថ្ងៃទី ២០ ២១ និង ២២ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៧ ដៃគូអនុវត្តបានចាប់ផ្តើម បង្កើតរបាំបុរាណ និងតាំងពិពណ៌ពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោង “ផ្កាស្លាក្រោមអង្គការ” នៅភ្នំពេញ⁵⁴។ ការ សម្តែង និងការតាំងពិពណ៌មួយទៀត ត្រូវបានធ្វើឡើងនៅបាត់ដំបង កាលពីថ្ងៃទី ៦ ខែ ឧសភា និង បន្ទាប់ទៀត ត្រូវបានគ្រោងធ្វើនៅខេត្តកំពត ក្នុងខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៧។

- 31. គម្រោងនេះផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងឆ្លើយតបទៅនឹងព្យសនកម្មនៃការបទ បញ្ជាទាក់ទងនឹងការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានទទួលរងក្នុងអំឡុងរបប កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ គម្រោងនេះក៏បានជំរុញឱ្យមានការពិភាក្សា ដើម្បីទទួលបានការយល់ដឹង កាន់តែប្រសើរឡើងអំពីបទពិសោធន៍ទាំងនោះ។ តាមរយៈការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីចំនួន ១៥០នាក់ កាលពីថ្ងៃទី ២២ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៦ ថ្ងៃទី ២៨ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៦ និងថ្ងៃទី ២០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៦ គម្រោងនេះបានដាក់បញ្ចូលទស្សនៈរបស់ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីក្នុងការរៀបចំបង្កើតការសម្តែងរបាំបុរាណ និងការតាំងពិពណ៌ដែលពាក់ព័ន្ធ។ ដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួនប្រហែល ១៤០ នាក់ បានចូលរួមការចាប់ផ្តើមនៃការសម្តែង និងការ

⁵¹ ឧបសម្ព័ន្ធ ៥៖ ផ្កាស្លាក្រោមអង្គការ។ សូមមើលផងដែរ, របាយការណ៍បណ្តោះអាសន្នរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាង ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្តីពីសំណងនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និងសំណើពាក់ព័ន្ធ, E352, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, កថាខណ្ឌ ២១ និងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ទី១ (គម្រោងទី១៧), E352.2 ។ សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ៣០-៣៣ និងឧបសម្ព័ន្ធ ៣៖ គម្រោងត្រូវបានចាត់ជាអាទិភាព (គម្រោងទី៣), E352/2/1.2.3។

⁵² ឧបសម្ព័ន្ធ ៥.២៖ ផ្កាស្លាក្រោមអង្គការ, សំណើគម្រោងសំណង។

⁵³ ឧបសម្ព័ន្ធ ៥.២៖ ផ្កាស្លាក្រោមអង្គការ, សំណើគម្រោងសំណង។

⁵⁴ ឧបសម្ព័ន្ធ ៥.៨៖ ផ្កាស្លាក្រោមអង្គការ, ប័ណ្ណផ្សព្វផ្សាយសម្រាប់គម្រោងផ្កាស្លាក។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

តាំងពីពិពណ៌ក្នុងខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៧ និងបានចូលរួមនៅក្នុងសកម្មភាពគម្រោង មុន និងក្រោយ ការសម្តែង។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន៥០នាក់ ត្រូវបានរំពឹងចូលរួមការសម្តែង និងការតាំង ពិពណ៌នៅខេត្តកំពត។

32. គម្រោងនេះបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាទាំងស្រុងពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសស្វីស ក្រសួងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច និងអភិវឌ្ឍន៍សហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ តាមរយៈ Deutschen Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GbmH និងទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋ អាមេរិកសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍអន្តរជាតិ (USAID)⁵⁵។

(៦) សំឡេងពីជនជាតិភាគតិច៖ ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងរបស់សាធារណជនអំពីការប្រព្រឹត្តិ មកលើជនជាតិភាគតិចវៀតណាម និងចាម ដែលបានរស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក្នុង អំឡុងរបបខ្មែរក្រហម

33. អង្គការក្តីករុណា សហការជាមួយសហមេធាវីនាំមុខ និងអង្គការគាំពារជនរងគ្រោះ បានបង្កើត និងកំពុងអនុវត្តគម្រោង “សំឡេងពីជនជាតិភាគតិច៖ ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងរបស់ សាធារណជនអំពីការប្រព្រឹត្តិមកលើជនជាតិភាគតិចវៀតណាម និងចាម ដែលបានរស់នៅក្នុង ប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងអំឡុងរបបខ្មែរក្រហម” ដែលជាគម្រោងសំណងរបស់តុលាការដែលបានស្នើ ឡើង⁵⁶។ គម្រោងនេះត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជនជាតិ ភាគតិចចាម និងវៀតណាម តាមរយៈការកត់ត្រាឯកសារ និងដាក់បង្ហាញបទពិសោធន៍របស់

⁵⁵ ឧបសម្ព័ន្ធ ៥.៨៖ ផ្តាស្តាក្រោមអង្គការ។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, កិច្ចសន្យារវាង SDC និងវិទ្យាស្ថាន សិល្បៈខ្មែរ។ ឧបសម្ព័ន្ធ ៥.៦៖ ផ្តាស្តាក្រោមអង្គការ។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, កិច្ចសន្យារវាង GIZ និង អ.វ.ត.ក។ ឧបសម្ព័ន្ធ ៥.៧៖ ផ្តាស្តាក្រោមអង្គការ។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, ការកែសម្រួលជំនួយ, USAID។

⁵⁶ ឧបសម្ព័ន្ធ ៦៖ សំឡេងពីជនជាតិភាគតិច៖ ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងរបស់សាធារណជនអំពីការប្រព្រឹត្តិមកលើជនជាតិ ភាគតិចវៀតណាម និងចាម ដែលបានរស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងអំឡុងរបបខ្មែរក្រហម។ សូមមើលផងដែរ, របាយការណ៍ បណ្តោះអាសន្នរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្តីពីសំណងនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និងសំណើ ពាក់ព័ន្ធ, E352, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, កថាខណ្ឌ ២១ និងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ទី១ (គម្រោងទី១៥), E352.2 ។ សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ៣៤-៣៦ និងឧបសម្ព័ន្ធ ៣៖ គម្រោងត្រូវបានចាត់ជា អាទិភាព (គម្រោងទី៣), E352/2/1.2.3។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

ពួកគេ និងផ្តល់ឱកាសនៃការសន្ទនាអន្តរជំនាន់អំពីការប្រព្រឹត្តិទៅលើពួកគេក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ គម្រោងនេះលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងជាសាធារណៈអំពីមូលហេតុ និងផលវិបាកនៃអំពើហិង្សា និងការរើសអើងប្រឆាំងនឹងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាជនជាតិភាគតិចវៀតណាម តាមរយៈការតាំងពិពណ៌ចល័ត ការសន្ទនាអន្តរជំនាន់ ការបោះពុម្ពផ្សាយរឿងប្រលោមលោក អមដោយរូបភាព និងវេទិកាមហោស្រព⁵⁷។

34. គម្រោងនេះផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជាពិសេស អ្នកដែលជាជនជាតិចាម ឬជនជាតិភាគតិចវៀតណាម និងឆ្លើយតបទៅនឹងព្យួសនកម្មដែលជាផលវិបាកនៃឧក្រិដ្ឋកម្មនៅក្នុងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង០០២/០២ ដោយលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងជាសាធារណៈ ឆ្លើយតបទៅនឹងទស្សនៈយល់ឃើញទូទៅ លើកកម្ពស់ការប្រឆាំងនឹងការរើសអើង ផ្តល់ឱកាសសម្រាប់ការសន្ទនាជាសាធារណៈ និងកត់ត្រាបទពិសោធន៍របស់ក្រុមជនជាតិភាគតិចទាំងនោះ។ កាលពីថ្ងៃទី ២០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៦ អង្គការក្តីករុណាបានចាប់ផ្តើមតាំងពិពណ៌ចល័ត ដែលជាផ្នែកមួយនៃគម្រោង នៅភ្នំពេញ ដោយមានដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ១២ នាក់ ចូលរួមក្នុងពិធីនេះ។ កាលពីថ្ងៃទី ៨ និងទី៩ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៦ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ១៤ នាក់ បានចូលរួមក្នុងការតាំងពិពណ៌ចល័ត ដែលបានធ្វើឡើងនៅកំពង់ឆ្នាំង ហើយកាលពីថ្ងៃទី ៣០ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៦ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ៥ នាក់ បានចូលរួមការសម្តែងផ្សព្វផ្សាយសៀវភៅប្រលោមលោក អមដោយរូបភាព និងកិច្ចពិគ្រោះយោបល់ដែលពាក់ព័ន្ធនៅភ្នំពេញ។ កាលពីថ្ងៃទី ៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៧ អង្គការក្តីករុណា ត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យចូលរួមក្នុងវេទិកាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយនៅកំពង់ចាម ដែលមានវត្តមានដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ១៣៥ នាក់។ ពីថ្ងៃទី ៦ ដល់ថ្ងៃទី ៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៧ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ៤ នាក់ បានចូលរួមក្នុងពិធីតាំងពិពណ៌ចល័តដែលបានធ្វើឡើងនៅព្រៃវែង។

35. គម្រោងនេះបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាទាំងស្រុងពីក្រសួងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច និងអភិវឌ្ឍន៍នៃសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ តាមរយៈសេវាសន្តិភាពសម្រាប់ពលរដ្ឋ (ZFD) នៃ Deutschen

⁵⁷ ឧបសម្ព័ន្ធ ៦.២៖ សំឡេងពីជនជាតិភាគតិច៖ ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងរបស់សាធារណជនអំពីការប្រព្រឹត្តិករលើជនជាតិភាគតិចវៀតណាម និងចាម ដែលបានរស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងអំឡុងរបបខ្មែរក្រហម។ ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោងសំណង។ បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GbmH និងស្ថានទូតស្វីស
ប្រចាំក្រុងបាងកក⁵⁸។

គ. ការពេញចិត្ត

36. ការពេញចិត្តចំពោះសំណង រួមមាន ក្នុងចំណោមនោះ ការបញ្ជាក់ការពិត ការបង្ហាញការពិត
ពេញលេញ និងជាសាធារណៈ ការរំលឹក និងការគោរពដល់ជនរងគ្រោះ និងការដាក់បញ្ចូលការ
ពិពណ៌នាដ៏ត្រឹមត្រូវអំពីឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងឡាយទៅក្នុងសម្ភារអប់រំនៅគ្រប់កម្រិត⁵⁹។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋ
ប្បវេណីតែងបានស្នើសុំឱ្យកសាងទីបូជនីយដ្ឋាន រៀបចំពិធីនានា និងស្នើសុំឱកាស ដើម្បីចែក
រំលែកបទពិសោធន៍របស់ពួកគាត់ តាមរយៈការប្រាប់អំពីការពិត។ ដូចបានពិពណ៌នានៅក្នុងផ្នែក
ស្តីពីព្យសនកម្ម បន្ទាប់ពីជំពូកនីមួយៗក្នុងផ្នែកទី៥ ⁶⁰ និងសំណួរទៅកាន់ជនជាប់ចោទ ⁶¹ ដើម

⁵⁸ ឧបសម្ព័ន្ធ ៦.៥៖ សំឡេងពីជនជាតិភាគតិច៖ ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងរបស់សាធារណជនអំពីការប្រព្រឹត្តិករលើជនជាតិ
ភាគតិចវៀតណាម និងចាម ដែលបានរស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងអំឡុងរបបខ្មែរក្រហម។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែក
មូលនិធិ។ កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងស្ថានទូតស្វីសប្រចាំក្រុងបាងកក និងអង្គការក្រីករណា។ ឧបសម្ព័ន្ធ ៦.៥៖ សំឡេងពីជនជាតិ
ភាគតិច៖ ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងរបស់សាធារណជនអំពីការប្រព្រឹត្តិករលើជនជាតិភាគតិចវៀតណាម និងចាម ដែលបាន
រស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងអំឡុងរបបខ្មែរក្រហម។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ។ កិច្ចព្រមព្រៀងរវាង GIZ និង
អង្គការក្រីករណា។

⁵⁹ គោលការណ៍ និងគោលការណ៍ណែនាំជាមូលដ្ឋានស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានដំណោះស្រាយ និងសំណងសម្រាប់ជនរងគ្រោះនៃការ
រំលោភដឹកនាំប្រល័យជនជាតិ និងការរំលោភធ្ងន់ធ្ងរលើច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ, សេចក្តីសម្រេចលេខ ៦០/
១៧៤,មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ, ថ្ងៃទី ១៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៥, មាត្រា២២។

⁶⁰ សូមមើល ឧទាហរណ៍ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី បេង ហៀន, ថ្ងៃទី ២ ខែ
មេសា ឆ្នាំ ២០១៥, E1/287.1, ត្រីកម្រង១, ទំព័រ៦៦, បន្ទាត់ទី៩ ដល់ទំព័រ១២ (“ហេតុអ្វីបានជាមិនឱ្យទៅមើលអ្នកដែលឈឺ?
ទាក់ទងនឹងករណីឪពុកក្មេករបស់ខ្ញុំ ហេតុអ្វីបានជាមិនឱ្យទៅមើលអ្នកដែលជិតស្លាប់?”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្ម
ដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ហ៊ិន សុត្តានី, ថ្ងៃទី ២៧ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៥, E1/306.1, ត្រីកម្រង១,
ទំព័រ១៩, បន្ទាត់ទី២០ ដល់ទំព័រ២១ (“ចង់ធ្វើបុណ្យក៏មិនបាន ចង់ខ្ញុំសម្រីក៏មិនបាន ចង់ទៅមើលប្អូនជាលើកចុងក្រោយក៏មិន
បាន”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សៀង សុវិដា, ថ្ងៃទី ២ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ
២០១៥, E1/308.1, ត្រីកម្រង១, ទំព័រ៩០, បន្ទាត់ទី២២ ដល់ទំព័រ៩១ បន្ទាត់ទី២ (“ខ្ញុំជំរុញឱ្យពួកគេនិយាយការពិត
ហើយកុំកហុក ឬផ្តល់លេសកហុស [...] សូមឱ្យមនុស្សជំនាន់ក្រោយនៅកម្ពុជា យល់ដឹងពីការពិត យល់ដឹងពីប្រវត្តិសាស្ត្រ
ដែលបានកើតឡើង...”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី យន់ ប៊ិន, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ
សីហា ឆ្នាំ ២០១៦, E1/457.1, ត្រីកម្រង១, ទំព័រ១៤, បន្ទាត់ទី១៦ ដល់ទំព័រ៥ បន្ទាត់ទី៣ (“ខ្ញុំបានប្រាប់ដល់ព្រលឹងរបស់សព
បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង
០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានលើកឡើងវិញនូវបំណងប្រាថ្នាទាំងនេះក្នុងអំឡុងសក្តិកម្មរបស់ពួកគាត់នៅ តុលាការ។

- 37. ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីយល់ឃើញថា គម្រោងទាំងពីរខាងក្រោមនេះមានផលប៉ះពាល់ដល់ វិធានការសំណងនៃការពេញចិត្ត និងផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំពោះព្យសនកម្ម ដែលបានទទួលរងដែលជាផលវិបាកនៃឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានចោទក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និងស្នើ ឱ្យអង្គជំនុំជម្រះអន្តរជាតិលើគម្រោងទាំងនេះថាជាការអនុវត្តសំណងតុលាការ។

(៧) រឿងរ៉ាវដែលមិនធ្លាប់បានគេដឹងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលបានចូលរួមក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ នៅ អ.វ.ត.ក

- 38. អង្គការសម្ព័ន្ធភាពការពារសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា (CHRAC) ដោយមានកិច្ចសហការជាមួយសហ មេធាវីនាំមុខ និងអង្គការជនរងគ្រោះ បានបង្កើត និងកំពុងអនុវត្តគម្រោង “រឿងរ៉ាវដែលមិនបាន

អ្នកស្តាប់នៅរណ្តៅនោះថា នៅពេលដែល ប្រសិនបើខ្ញុំអាចរត់គេចពីទៅនោះបាន ខ្ញុំនឹងស្វែងរកយុត្តិធម៌ឱ្យពួកគេ”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្តិកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជុំ ម៉ី, ថ្ងៃទី ១៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៧, E1/417.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ១៤, បន្ទាត់ទី១៦ ដល់ទំព័រ៥ បន្ទាត់ទី៣ (“ពេលនោះយើងមានការឈឺចាប់ខ្លាំងណាស់បាទ ឈឺចាប់ខ្លាំង មែនទែន។ យើងនឹកថាខ្ញុំទៅថ្ងៃក្រោយ ខ្ញុំនឹងជម្រាបប្រាប់ពិភពលោកឱ្យគេបានដឹងការពិត។)

⁶¹ សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោលនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, ឧបសម្ព័ន្ធ ង៖ សំណួរទៅកាន់ជនជាបើចោទ, E457/6/ 2.2.6, ថ្ងៃទី ២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧។ សូមមើល ឧទាហរណ៍ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្តិកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អ៊ូ ដាវ, ថ្ងៃទី ១១ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៦, E1/499.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ៦៦, បន្ទាត់ទី៤ ដល់ទំព័រ១២ (“នៅ ពេលមានតុលាការជាតិ អន្តរជាតិ ខ្ញុំក៏ដាក់ពាក្យបណ្តឹង ជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីរកយុត្តិធម៌ជូនដល់លោកឪពុកម្តាយ បងប្អូនសាច់ញាតិ ព្រមទាំងបងប្អូនឈាននាក់ជាងនោះ ដែលត្រូវស្លាប់ក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនោះ”)។ ប្រតិចារិកនៃ ការផ្តល់សក្តិកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ប៊ែន សុចាន់, ថ្ងៃទី ១៣ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៦, E1/483.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ៦៤, បន្ទាត់ទី១៧ ដល់ទំព័រ២០ (“ខ្ញុំសូមទាមទារសំណងដូចជា វត្តអារាម សាលារៀន ឱ្យកូនក្មេងសាក្រោយ ចេះដឹង កុំឱ្យល្ងិតល្ងង់ដូចខ្ញុំ”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្តិកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជូ គីមឡាន, ថ្ងៃទី ២៧ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៥, E1/2253.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ៨៦, បន្ទាត់ទី៦ ដល់ទំព័រ៧ (“ខ្ញុំសូមឱ្យតុលាការជួយបំភ្លឺរឿងនេះ និងរកយុត្តិធម៌”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្តិកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី កុល ណែម, ថ្ងៃទី ២៩ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៦, E1/488.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ១១៦, បន្ទាត់ទី១៥ ដល់ទំព័រ២៥ (“ខ្ញុំដូចគ្នានយោបល់អីច្រើនដែរ ខ្ញុំគ្រាន់តែសុំឱ្យ មេធាវីជួយ ឬមួយលោក ខៀវ សំផន ឬមួយយ៉ាងម៉េច តើបានធ្វើ តើបានអីចឹងមែន ឬមួយយ៉ាងម៉េចបាន”)។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

គេដឹងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលបានចូលរួមក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ នៅ អ.វ.ត.ក^{៦២}។ គម្រោងនេះបានផលិតសៀវភៅអមដោយរូបភាពអំពីការពិពណ៌នារបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលបានឆ្លងកាត់ឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងនោះ និងប្រធានបទដែលបានជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២។ គម្រោងនេះបានចាប់ផ្តើមប្រមូលដំណើររឿងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងខែ មិថុនា និងបាន បញ្ចប់ការផលិតសៀវភៅទាំងនេះក្នុងខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៦^{៦៣}។

39. គម្រោងនេះផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី តាមរយៈការផ្តល់ឱកាសឱ្យពួកគាត់ រៀបរាប់អំពីដំណើររឿងដែលជាបទពិសោធន៍របស់ខ្លួន សម្រាប់ការផ្សព្វផ្សាយ និងការយល់ដឹងជា សាធារណៈ ព្រមទាំងផ្តល់ភាពអង់អាច និងការយល់ដឹងអំពីយុត្តិធម៌ ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងបន្តបន្ថយការឈឺចាប់តាមរយៈការទទួលស្គាល់ពីទុក្ខវេទនារបស់ពួកគាត់។ ក្នុងអំឡុងពេល អនុវត្តគម្រោង ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ៣០ នាក់ ត្រូវបានសម្ភាសសម្រាប់សៀវភៅអំពី បទពិសោធន៍របស់ពួកគាត់ទាក់ទងនឹងការដាក់បទបញ្ជាទាក់ទងនឹងការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ការ ប្រព្រឹត្តិលើពុទ្ធសាសនិកជន មន្ទីរសន្តិសុខ ការដ្ឋាន ឬសហករណ៍។ សៀវភៅចំនួន ៥០០ច្បាប់ ត្រូវបានបោះពុម្ពដើម្បីផ្តល់ជូនដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងស្ថាប័នអប់រំនានា ^{៦៤} ។

⁶² ឧបសម្ព័ន្ធ ៧៖ រឿងរ៉ាវដែលមិនធ្លាប់បានគេដឹងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលបានចូលរួមក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ នៅ អ.វ.ត.ក។ សូមមើលផងដែរ, របាយការណ៍បណ្តោះអាសន្នរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពីសំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និងសំណើពាក់ព័ន្ធ, E352, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, កថាខណ្ឌ ២០ និងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ ទី១ (គម្រោងទី៩), E352.2 ។ សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណង សម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ៣៨-៤០ និងឧបសម្ព័ន្ធ ៣៖ គម្រោងត្រូវបានចាត់ជាអាទិភាព (គម្រោងទី៣), E352/2/1.2.3 ។

⁶³ ឧបសម្ព័ន្ធ ៧.២៖ រឿងរ៉ាវដែលមិនធ្លាប់បានគេដឹងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលបានចូលរួមក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ នៅ អ.វ.ត.ក។ ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោង។

⁶⁴ ឧបសម្ព័ន្ធ ៧.៦៖ រឿងរ៉ាវដែលមិនធ្លាប់បានគេដឹងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលបានចូលរួមក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ នៅ អ.វ.ត.ក។ ព័ត៌មានស្តីពីការអនុវត្ត ដែលទទួលបានពីអង្គការ CHAC។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

40. គម្រោងនេះបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាទាំងស្រុងពីស្ថានទូតស្វីសប្រចាំក្រុងបាងកក និងមូលនិធិ Heinrich-Böll⁶⁵។

(៨) ពេលវេលាដែលត្រូវចងចាំ៖ ការប្រកួតប្រជែងរបស់យុវជនក្នុងការតាក់តែងចម្រៀង ស្តីពី ការចងចាំនៅកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១៦

41. កម្មវិធីអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស (“YRDP”) ដោយមានកិច្ចសហការជាមួយសហមេធាវីនាំមុខ និង អង្គការគាំពារជនរងគ្រោះ បានរៀបចំបង្កើត និងអនុវត្តពេញលេញចំពោះគម្រោង “ពេលវេលា ដែលត្រូវចងចាំ៖ ការប្រកួតប្រជែងរបស់យុវជនក្នុងការតាក់តែងចម្រៀងស្តីពីការចងចាំនៅកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១៦”⁶⁶ ដែលជាគម្រោងសំណងដែលបានស្នើឡើង។ គម្រោងនេះទទួលស្គាល់បទពិសោធន៍ របស់អ្នកនៅរស់រានមានជីវិត តាមរយៈការលើកកម្ពស់ការសន្ទនាអន្តរជំនាន់រវាងដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី និងមនុស្សជំនាន់ក្រោយ ដើម្បីឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីរៀបរាប់អំពីការឈឺចាប់ ដែលជាផលវិបាកនៃឧក្រិដ្ឋកម្មដែលជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២⁶⁷។ គម្រោងបានអនុវត្ត សកម្មភាព ពីខែ មីនា ដល់ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៦ និងទទួលបានការគាំទ្រពីក្រសួងវប្បធម៌ និង

⁶⁵ ឧបសម្ព័ន្ធ ៧.៥៖ រឿងរ៉ាវដែលមិនធ្លាប់បានគេដឹងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលបានចូលរួមក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ នៅ អ.វ.ត.ក។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, កិច្ចព្រមព្រៀងសហប្រតិបត្តិការរវាងមូលនិធិ Heinrich-Böll និងអង្គការ CHRC។

⁶⁶ ឧបសម្ព័ន្ធ ៨៖ ពេលវេលាដែលត្រូវចងចាំ៖ ការប្រកួតប្រជែងរបស់យុវជនក្នុងការតាក់តែងចម្រៀង ស្តីពីការចងចាំនៅកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១៦។ សូមមើលផងដែរ, របាយការណ៍បណ្តោះអាសន្នរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្តីពី សំណងនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និងសំណើពាក់ព័ន្ធ, E352, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, កថាខណ្ឌ ២០ និងឧបសម្ព័ន្ធ សម្ងាត់ទី១ (គម្រោងទី៤), E352.2 ។ សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោង សំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ១៣ និងឧបសម្ព័ន្ធ ២៖ គម្រោងត្រូវបានចាត់ជាអាទិភាព (គម្រោងទី៣), E352/2/1.2.2។

⁶⁷ ឧបសម្ព័ន្ធ ៨.២៖ ពេលវេលាដែលត្រូវចងចាំ៖ ការប្រកួតប្រជែងរបស់យុវជនក្នុងការតាក់តែងចម្រៀង ស្តីពីការចងចាំនៅ កម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១៦, ទិដ្ឋភាពរួមស្តីពីសំណង។
បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

វិចិត្រសិល្បៈ^{៦៨}។ ការប្រគំតន្ត្រីលើកចុងក្រោយត្រូវបានធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី ២៥ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៦ ដោយមានទស្សនិកជនចូលរួមចំនួនជិត ៤០០ នាក់^{៦៩}។

42. គម្រោងនេះផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី តាមរយៈការយល់ដឹង និងការទទួលស្គាល់ អំពីការឈឺចាប់របស់ពួកគាត់ ជាពិសេស តាមរយៈការចូលរួមរបស់យុវជនក្នុងគម្រោងតាមរយៈ ចម្រៀង និងការសម្តែង ព្រមទាំងការសន្ទនាអន្តរជំនាន់។ ក្នុងខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៦ YRDP ធ្វើការពិគ្រោះយោបល់ទាក់ទងនឹងការរៀបចំបង្កើតគម្រោងនេះ និងគម្រោងចំនួនពីរទៀតដោយ មានដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ៤ នាក់ បានចូលរួម។ ពីខែ មីនា ដល់ខែ ឧសភា ឆ្នាំ២០១៦ YRDP បានធ្វើសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ចំនួន៣លើក ដោយមានដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ចំនួន១២នាក់ និងយុវជនចំនួន៧៤នាក់ បានចូលរួម ដើម្បីទទួលបាននូវមតិយោបល់លើការរៀបចំ បង្កើតគម្រោង។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន៤១នាក់ បានចូលរួមការប្រគំតន្ត្រីចុងក្រោយ និង មានដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន២នាក់ ធ្វើជាគណៈវិនិច្ឆ័យ^{៧០}។

43. គម្រោងនេះ បានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាទាំងស្រុងពីក្រសួងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច និង អភិវឌ្ឍន៍ សហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ តាមរយៈសេវាសន្តិភាពសម្រាប់ពលរដ្ឋ (ZFD) នៃ Deutschen Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GbmH ^{៧១} ។

^{៦៨} ឧបសម្ព័ន្ធ ៨.២៖ ពេលវេលាដែលត្រូវចងចាំ៖ ការប្រកួតប្រជែងរបស់យុវជនក្នុងការតាក់តែងចម្រៀង ស្តីពីការចងចាំនៅ កម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១៦, ទិដ្ឋភាពរួមស្តីពីសំណង។ ឧបសម្ព័ន្ធ ៨.៨៖ ពេលវេលាដែលត្រូវចងចាំ៖ ការប្រកួតប្រជែងរបស់យុវជនក្នុង ការតាក់តែងចម្រៀង ស្តីពីការចងចាំនៅកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១៦, របាយការណ៍សង្ខេបស្តីពីគម្រោង។ ឧបសម្ព័ន្ធ ៨.៧៖ ពេលវេលា ដែលត្រូវចងចាំ៖ ការប្រកួតប្រជែងរបស់យុវជនក្នុងការតាក់តែងចម្រៀង ស្តីពីការចងចាំនៅកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១៦, លិខិតស្តីពី ការគាំទ្រពីក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ។

^{៦៩} ឧបសម្ព័ន្ធ ៨.៨៖ ពេលវេលាដែលត្រូវចងចាំ៖ ការប្រកួតប្រជែងរបស់យុវជនក្នុងការតាក់តែងចម្រៀង ស្តីពីការចងចាំនៅ កម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១៦, របាយការណ៍សង្ខេបស្តីពីគម្រោង។

^{៧០} ឧបសម្ព័ន្ធ ៨.៨៖ ពេលវេលាដែលត្រូវចងចាំ៖ ការប្រកួតប្រជែងរបស់យុវជនក្នុងការតាក់តែងចម្រៀង ស្តីពីការចងចាំនៅ កម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១៦, របាយការណ៍សង្ខេបស្តីពីគម្រោង។

^{៧១} ឧបសម្ព័ន្ធ ៨.៦៖ ពេលវេលាដែលត្រូវចងចាំ៖ ការប្រកួតប្រជែងរបស់យុវជនក្នុងការតាក់តែងចម្រៀង ស្តីពីការចងចាំនៅ កម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១៦, ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

(៩) ផ្ទាំងគំនូរដើម្បីការចងចាំអំពីក្រាំងតាចាន់

- 44. អង្គការយុវសន្តិភាព (“YFP”) និងវិទ្យាស្ថានសន្តិភាពកម្ពុជា (“PIC”) បានរៀបចំបង្កើត និងបានអនុវត្តពេញលេញគម្រោង “ផ្ទាំងគំនូរដើម្បីការចងចាំអំពីក្រាំងតាចាន់” ដោយសហការជាមួយសហមេធាវីនាំមុខ និងអង្គការគាំពារជនរងគ្រោះ ដែលជាគម្រោងសំណងដែលបានស្នើឡើងសម្រាប់ជាប្រយោជន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២⁷²។ គម្រោងនេះបង្កើតឱ្យមានការតាំងពិពណ៌ផ្ទាំងគំនូរអំពីមន្ទីរសន្តិសុខ ជាមួយនិស្សិតសាកលវិទ្យាល័យ និងមានការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ គំនូរទាំងនេះត្រូវបានដាក់បង្ហាញជាសាធារណៈ ហើយកូនសៀវភៅមួយត្រូវបានផលិតឡើង ដើម្បីចងចាំដំណើរការនៃការបង្កើតគម្រោងស្តីពីផ្ទាំងគំនូរនេះ ដើម្បីរួមជាមួយការតាំងបង្ហាញនេះ។ គម្រោងនេះត្រូវបានសម្ពោធជាផ្លូវការនៅថ្ងៃទី ៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៦ ដោយមានការចូលរួមពីសមាជិកសហគមន៍ចំនួន ១១៥ នាក់ យុវជន ព្រះសង្ឃ តំណាងមកពីអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងជនរងគ្រោះ/អ្នកនៅរស់រានមានជីវិត⁷³។
- 45. គម្រោងនេះផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី តាមរយៈការរំលឹកអំពីបទពិសោធន៍របស់ពួកគាត់ និងការទទួលស្គាល់អំពីការឈឺចាប់ ដែលជាផលវិបាកនៃឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានចោទនៅមន្ទីរសន្តិសុខក្រាំងតាចាន់។ គម្រោងនេះក៏ផ្តល់ឱកាសដល់និស្សិតសាកលវិទ្យាល័យ ឱ្យចូលរួមស្តាប់ការលើកឡើងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងជនរងគ្រោះ អំពីបទពិសោធន៍របស់ពួកគាត់ទាក់ទងនឹងមន្ទីរសន្តិសុខក្រាំងតាចាន់។ កាលពីថ្ងៃទី ១៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦ ជាផ្នែកមួយនៃគម្រោង អង្គការយុវសន្តិភាពបានរៀបចំធ្វើសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់មួយស្តីពីផ្ទាំងគំនូរដែលបានគូរដោយយុវនិស្សិតមួយក្រុមដែលមានសាវតារផ្សេងៗគ្នា។ ពីទីនេះត្រូវបានធ្វើឡើងនៅសារៈ

⁷² ឧបសម្ព័ន្ធទី៩៖ ផ្ទាំងគំនូរដើម្បីការចងចាំអំពីក្រាំងតាចាន់ ។ សូមមើលផងដែរ របាយការណ៍បណ្តោះអាសន្នរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្តីពីសំណងនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និងសំណើពាក់ព័ន្ធ, E352, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, កថាខណ្ឌ ២០ និងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ទី១ (គម្រោងទី៥), E352.2 ។ សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ១៣ និងឧបសម្ព័ន្ធ ២៖ គម្រោងស្ថិតក្រោមការពិចារណា (គម្រោងទី៤), E352/2/1.2.2 ។

⁷³ ឧបសម្ព័ន្ធទី៩៖ ផ្ទាំងគំនូរដើម្បីការចងចាំអំពីក្រាំងតាចាន់, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោងសំណង។ ឧបសម្ព័ន្ធទី៩.៦៖ ផ្ទាំងគំនូរដើម្បីការចងចាំអំពីក្រាំងតាចាន់, របាយការណ៍ចុងក្រោយ។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

មន្ទីរក្រាំងតាចាន់ ដែលមានទីតាំងនៅខេត្តតាកែវ ដោយមានការចូលរួមពីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ចំនួន ៤នាក់។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ៤នាក់ បានចូលរួមក្នុងពិធីសម្ពោធគម្រោងនេះ⁷⁴។

46. គម្រោងនេះបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាទាំងស្រុងពី International Coalition of Sites of Conscience⁷⁵។

(១០) ការចូលមើលកំណត់ហេតុតុលាការស្តីពីការកាត់សេចក្តីខ្មែរក្រហម និងសម្ភាររបស់ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីនៅមជ្ឈមណ្ឌលតម្កល់ឯកសារច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹង អ.វ.ត.ក (LDC)

47. សហមេធាវីនាំមុខ និងអង្គភាពគាំពារជនរងគ្រោះ បានចាប់ផ្តើមពិភាក្សាក្នុងឆ្នាំ ២០១៣⁷⁶ ជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា តាមរយៈការិយាល័យរដ្ឋបាលនៃ អ.វ.ត.ក ដែលជាលទ្ធផល ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានស្នើគម្រោងស្តីពី “ការចូលមើលកំណត់ហេតុ តុលាការស្តីពីការកាត់សេចក្តីខ្មែរក្រហម និងសម្ភាររបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅមជ្ឈមណ្ឌល តម្កល់ឯកសារច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ អ.វ.ត.ក (LDC)” ដែលជាគម្រោងសំណងតុលាការមួយដែលបាន ស្នើឡើងក្នុងសំណុំរឿង០០២⁷⁷។ មជ្ឈមណ្ឌលនេះបានបង្កើតបណ្តុំឯកសារសាធារណៈដែលអាច

⁷⁴ ឧបសម្ព័ន្ធទី៤.៦៖ ផ្ទាំងគំនូរដើម្បីការចងចាំអំពីក្រាំងតាចាន់, របាយការណ៍ចុងក្រោយ។

⁷⁵ ឧបសម្ព័ន្ធទី៤.៤៖ ផ្ទាំងគំនូរដើម្បីការចងចាំអំពីក្រាំងតាចាន់, លិខិតផ្ទៀងផ្ទាត់ការអនុវត្តទាំងស្រុងជាមួយនឹងរបាយការណ៍ ហិរញ្ញវត្ថុ។ ឧបសម្ព័ន្ធទី៤.៥៖ ផ្ទាំងគំនូរដើម្បីការចងចាំអំពីក្រាំងតាចាន់, ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, លិខិតពី International Coalition of Sites of Conscience ស្តីពីការអនុម័តថវិកា។

⁷⁶ សំណើសុំចុងក្រោយស្តីពីសំណងរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អនុលោមតាមវិធាន ៨០ ស្ទួន នៃវិធានផ្ទៃក្នុង និងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ ឧបសម្ព័ន្ធ ១៖ ឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងទីមួយ៖ ទិវាជាតិនៃការចងចាំ ឯកសារ E218/7/6.1.1, ERN (KH) 00950869។

⁷⁷ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១០៖ ការចូលមើលកំណត់ហេតុតុលាការស្តីពីការកាត់សេចក្តីខ្មែរក្រហម និងសម្ភាររបស់ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី នៅមជ្ឈមណ្ឌលតម្កល់ឯកសារច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ អ.វ.ត.ក (LDC)។ សូមមើលផងដែរ របាយការណ៍បណ្តោះអាសន្នរបស់ សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្តីពីសំណងនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និងសំណើពាក់ព័ន្ធ, E352, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, កថាខណ្ឌ ១១ ។ សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹង គម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ៤១ ដល់៤៣ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៖ អនុស្សរណៈរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអង្គភាពគាំពារជនរងគ្រោះ ជូនចំពោះ ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ សុខ អាន ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ទទួលបន្ទុលទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ទាក់ទងនឹងសំណើរួមរបស់ សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអង្គភាពគាំពារជនរងគ្រោះ សុំឱ្យមានការចូលរួមពីសំណាក់រាជរដ្ឋាភិបាល បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

ចូលអានដោយមិនគិតថ្លៃ ទាក់ទងនឹងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី និងការចូលរួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅ អ.វ.ត.ក។ ពិធីសាធារណៈមួយចំនួននឹងត្រូវរៀបចំឡើង ដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ តាមរយៈបទពិសោធន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ បញ្ជីឈ្មោះពេញលេញ និងសក្ខីកម្មផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង០០២ និងឯកសារសាធារណៈ នឹងត្រូវផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ⁷⁸។

48. គម្រោងនេះផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី តាមរយៈការផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យចូលមើលកំណត់ហេតុតុលាការស្តីពីការកាត់សេចក្តីខ្មែរក្រហម និងការសម្រួលចំពោះការចូលមើល និងការផ្សព្វផ្សាយឯកសារដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងឯកសារសាធារណៈរបស់តុលាការដល់សាធារណជន និងមនុស្សជំនាន់ក្រោយ ស្របនឹងសិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងការទទួលបានការពេញចិត្ត និងយុត្តិធម៌ ដូចមានចែងនៅក្នុងគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានស្តីពីដំណោះស្រាយ និងសំណង ដោយផ្តល់ប្រយោជន៍ផងដែរដល់ជនរងគ្រោះជាច្រើនដែលពុំមានតំណាង។ កាលពីថ្ងៃទី ៦ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៦ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យធ្វើបទបង្ហាញអំពីគម្រោងនេះទៅកាន់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ២៣០នាក់ នៅវេទិកាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងបានទទួលយកមតិយោបល់របស់ពួកគាត់។ កាលពីថ្ងៃទី ១៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៧ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបានអញ្ជើញមកកាន់មជ្ឈមណ្ឌល ដើម្បីចូលរួមវេទិកាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដោយពួកគាត់ត្រូវបានផ្តល់ឱកាសទស្សនាមជ្ឈមណ្ឌលនោះ និងត្រូវបានជម្រាបជូនអំពីសកម្មភាពគម្រោង។

49. គម្រោងនេះបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាទាំងស្រុងពីរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា តាមរយៈថវិកាជាតិ⁷⁹។ អគារមជ្ឈមណ្ឌលត្រូវបានសាងសង់រួចហើយ តាមរយៈថវិកាឧបត្ថម្ភដោយស្ថានទូតជប៉ុន⁸⁰។

កម្ពុជា ពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងចំពោះដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, ថ្ងៃទី ២៥ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៦, E352/2/1.2. 1។ ឧបសម្ព័ន្ធ ៣៖ គម្រោងត្រូវបានចាត់ជាអាទិភាព (គម្រោងទី៣), E352/2/1.2.3។

⁷⁸ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១០៖ ការចូលមើលកំណត់ហេតុតុលាការស្តីពីការកាត់សេចក្តីខ្មែរក្រហម និងសម្ភារៈរបស់ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីនៅមជ្ឈមណ្ឌលតម្កល់ឯកសារច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ អ.វ.ត.ក (LDC), ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោងសំណង។

⁷⁹ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១០.៤ ៖ ការចូលមើលកំណត់ហេតុតុលាការស្តីពីការកាត់សេចក្តីខ្មែរក្រហម និងសម្ភារៈរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅមជ្ឈមណ្ឌលតម្កល់ឯកសារច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ អ.វ.ត.ក (LDC), ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, *អនុក្រឹត្យបណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់*

២៥. ការស្តារនីតិសម្បទា

50. វិធានការសំណងនៃការស្តារនីតិសម្បទា រួមមានការផ្តល់ការថែទាំវេជ្ជសាស្ត្រ និងចិត្តសាស្ត្រ⁸¹។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីតែងបញ្ជាក់ថា ការទទួលបានសេវាសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងផ្លូវកាយ ស្ថិតក្នុង ចំណោមបញ្ហាជាសំខាន់ៗរបស់ពួកគាត់។ ដូចបានបង្ហាញនៅក្នុងផ្នែកស្តីពីព្យាបាលកម្ម បន្ទាប់ពី ជំពូកនីមួយៗនៅក្នុងផ្នែកទី ៤ នៃសារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល⁸² ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេ

ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃមជ្ឈមណ្ឌលតម្កល់ឯកសារច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ អ.វ.ត.ក (អនុក្រឹត្យលេខ ១៥៩ អនក្រ.បក), មាត្រា ៤។

⁸⁰ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១០.៤ ៖ ការចូលមើលកំណត់ហេតុតុលាការស្តីពីការកាត់សេចក្តីខ្មែរក្រហម និងសម្ភារៈរបស់ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីនៅមជ្ឈមណ្ឌលតម្កល់ឯកសារច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ អ.វ.ត.ក (LDC), ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ។

⁸¹ គោលការណ៍ និងគោលការណ៍ណែនាំជាមូលដ្ឋានស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានដំណោះស្រាយ និងសំណងសម្រាប់ជនរងគ្រោះនៃការ រំលោភដឹកនាំប្រមូលលើច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ និងការរំលោភធ្ងន់ធ្ងរលើច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ, សេចក្តីសម្រេចលេខ ៦០/១៤៧, មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ, ថ្ងៃទី ១៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៥, មាត្រា ២២។

⁸² សូមមើល ឧទាហរណ៍ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អៀម យេន, ថ្ងៃទី ១ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៥, E1/286.1, កែតម្រូវ២, ទំព័រ៦៤, បន្ទាត់ទី៩៩ ដល់១០ (“សុខភាព ក៏មិនមាំមួនអីដែរ ព្រោះអីកាលនោះនៅ ក្មេងកុមារតូចប្រើធ្វើការហួសកម្លាំង”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អ៊ឹម សារឿន, ថ្ងៃទី ២៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៥, E1/283.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ១៩, បន្ទាត់ទី២១ ដល់២៣ (“ខ្ញុំ ចាសនាងខ្ញុំនិយាយ កាលខ្ញុំមកដាក់ពាក្យ។ ខ្ញុំសម្រាន្តមិនលក់ ឈឺក្បាលរលះរលោះ ហើយថប់ៗទ្រូង ខ្ញុំគិតរឿងហ្នឹងចេះតែរឿងថ្មី”។ “ខ្ញុំចងចាំ ឥឡូវ ខ្ញុំអត់ភ្លេចភ្លាំងទេ អារម្មណ៍ខ្ញុំឥឡូវសម្រាន្តស្រួល។ ខ្ញុំបានថ្នាំពី ជី.ភី.អូ ខ្ញុំអត់សូវចងចាំ បើកថ្នាំហ្នឹង លេប អារម្មណ៍ ខ្ញុំស្រួល ឥឡូវហ្នឹងស្រួល អត់មានភ្លេចភ្លាំង នឹកឃើញរឿងដើម”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អ៊ឹម សារឿន, ថ្ងៃទី ២៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៥, E1/283.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ២២, បន្ទាត់ទី៥ ដល់១១ (“យកខ្ញុំទៅដាក់សេរ៉ូម ឱ្យលេបថ្នាំៗគ្រាប់ដូចធ្វើជាដំឡូងមី ហើយសេរ៉ូមជាទឹកដូងយកស្រស់ យកទៅ យកដាក់ជើងខ្ញុំហ្នឹងខូច ដើរទៅខ្លើកៗទល់សព្វថ្ងៃនៅឈឺដែរ។ នាងខ្ញុំបានតានោះគាត់ប្រាប់ថា តែទុកស្ងួតជើងហើយ គាត់ឱ្យរកអង្កាង ៣ន្លៃ ស្រា ឱ្យសុំ មេស្រាយកមកស្តុកទៅ”។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ហ៊ិន សុត្តានី, ថ្ងៃទី ២៧ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៥, E1/306.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ៥, បន្ទាត់ទី១២ ដល់១៤ និងទំព័រ៨២, បន្ទាត់ទី៤ ដល់៦, និងបន្ទាត់ទី១៦ (“រែកដីតិចខ្លាចចាញ់គេ អីចឹងខំដាក់ពេញៗបង្កី ខ្លាចចាញ់ភូមិគេ ខ្លាចអង្គការមើលមិនឃើញ។ ឈឺចុកចង្កុះ ចុកខ្នង ខ្ញុំចុកតាំងពីក្មេង តាំងពីជំនាន់រែកដីរហូតដល់សព្វថ្ងៃហ្នឹង ប្រឹងដើម្បីអី ប្រឹងដើម្បីរស់ ខំដើម្បីរស់។” “ខ្ញុំបាត់បង់គ្មាន សល់ ទុក្ខលំបាកដែលខ្ញុំមិនធ្លាប់ស្គាល់ គឺខ្ញុំស្គាល់អស់ហើយ។ ភាពឯកោហ្នឹងយ៉ាងណា អ្នកណាដែលឯកោដូចខ្ញុំ អ្នកនោះនឹងដឹង អ្នកដែលគេមិនឯកោ គឺគេមិនដឹងទេ”។ [...] “ខ្ញុំខ្លាចមែនទែន ខ្ញុំបាក់ស្បែកអស់ហើយ”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយ ផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ហ៊ិន សុត្តានី, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, E1/318.1, កែតម្រូវ២, ទំព័រ៩២, បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

បន្ទាត់ទី៥ ដល់១៣ (“ខ្ញុំខំប្រឹងលើៗមិនរួច ខ្ញុំដើរទា គេថាឱ្យខ្ញុំទៀត គេថាមិត្តឯងអីក៏លីមិនរួច ក៏កម្លាំងអីក៏លីមិនរួច។ រហូតដល់ខ្ញុំលីស៊ីម៉ង់ត៍ ខ្ញុំជីកដីហើយ សព្វថ្ងៃក៏ប៉ះពាល់ដល់រាងកាយរបស់ខ្ញុំនេះឈឺដើមទ្រូងខ្ញុំនៅរាល់ថ្ងៃ ហើយចង្កេះខ្ញុំគឺ គ្រាំគ្រាវរាល់ថ្ងៃ ទោះបីខ្ញុំមកសាលាក្តីកន្លែងនេះក៏ខ្ញុំលេបថ្នាំដែរ ខ្ញុំលេបថ្នាំឡើងឈាម ខ្ញុំលេបថ្នាំសរសៃបានខ្ញុំដើររួចបាន ប៉ុណ្ណោះ”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជឿង យ៉ាងចែក, ថ្ងៃទី ៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៥, E1/364.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ១៣, បន្ទាត់ទី២២ ដល់២៤ និងទំព័រ១៤, បន្ទាត់ទី៣ ដល់៤ (“ការខ្ញុំធ្វើការខ្លាំង ធ្ងន់ធ្ងរ ហាត់ វាឡើងតឹងសរសៃកខ្វក់ តែងតែម្តង រឹងសរសៃក ហើយវិលមុខតែម្តង អត់ឃើញអី ងងឹតបណ្តោយ។” “បញ្ហាហ្នឹងខ្ញុំត្រូវបី ខ្នងពូថៅហ្នឹងហើយ។ រឿងបញ្ហាអីចឹងតែម្តង។”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សៀង ចាន់ថី , ថ្ងៃទី ២៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៦, E1/393.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ៩៨, បន្ទាត់ទី៥ ដល់ទំព័រ១០០, បន្ទាត់ទី១៧ (“នៅពេលដែលខ្ញុំផ្តួងទុក្ខប្រាប់អស់លោកទាំងអស់គ្នាស្តាប់ ប្រៀបដូចជារឿងហ្នឹងនៅថ្មី នៅមុខខ្ញុំប្រៀបដូចជាខ្សែវីដេអូមួយ ដែលចាក់បញ្ចាំងរឿងឈឺចាប់ទាំងប៉ុន្មាន ដែលខ្ញុំបានឆ្លងកាត់ពីជំនាន់ ប៉ុល ពត មក ដែលខ្ញុំព្រាត់ប្រាសឪពុកជាទីស្រឡាញ់ បងប្រុសទាំងពីររបស់ខ្ញុំដែលគេធ្វើទារុណកម្ម”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អ៊ុច ស៊ុនឡាយ , ថ្ងៃទី ១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៦, E1/394.1, កែតម្រូវ២, ទំព័រ១០០, បន្ទាត់ទី៥ ដល់១៩ (“ខ្ញុំមានក្តីអស់សង្ឃឹម រលីងអស់។ ម៉េចបានអស់ក្តីសង្ឃឹម? ពីព្រោះក្រុមគ្រួសារដែលជាបង្អែករបស់ខ្លួនស្លាប់បាត់បង់ជីវិត។ ឪពុកលោកអ្នកដែលមាន គុណក៏ស្លាប់បាត់បង់ជីវិតដែរ។ ដឹងថាតែបាត់ខ្លួន គឺស្លាប់ហ្នឹងហ្នឹង។ ហើយឪពុកក្មេក ក៏អស់។ ដូច្នោះ ពេលខ្លះ ខ្ញុំនឹកថាអាត្មាអញ គួរតែសម្លាប់ខ្លួនតាមទៅ ដើម្បីឱ្យវិញ្ញាណក្ខន្ធជាតិក្រោយ បានជួបគ្នា ឬយ៉ាងម៉េច ប៉ុន្តែនឹកឃើញដល់ពាក្យសុភាសិតបារាំង ដែលបានធ្លាប់រៀនសូត្រ យល់ដឹងកន្លងមក ថាជីវិតគឺជាការតស៊ូ ជីវិតជាការតស៊ូ ត្រូវតែតស៊ូ ទោះបីខ្លួនឯងបាន មិនបាន កើតមិនកើត សម្រេច មិនសម្រេច ជោគជ័យ ឬមិនជោគជ័យក៏ដោយ ក៏នៅចេះតែទ្រាំអីចឹងទៅ ទ្រាំមើលជីវិតហ្នឹង”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដូង អឿន , ថ្ងៃទី ២៥ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៦, E1/381.1, កែតម្រូវ២, ទំព័រ៧០, បន្ទាត់ទី១០ ដល់១៣ និងទំព័រ៧២, បន្ទាត់ទី៨ ដល់១១ (“គេធ្វើបាបខ្ញុំឱ្យខ្ញុំអែកដី ឱ្យខ្ញុំលីសែង ដកស្ទូង ធ្វើបាបខ្ញុំ ឥឡូវខ្ញុំឈឺពេញខ្លួនទាំងអស់ តាំងពីនុងមកដល់ហ្នឹង ព្រោះខ្ញុំធ្វើការធ្ងន់ៗពេក។ ទៅដល់ចាស់ទៅ ទ្រុឌទ្រោមដែរ។ “ចាប់ន្តែម មិនដឹងឱ្យវាជួយខ្ញុំខ្លះផង ព្រោះខ្ញុំក្រីក្រណាស់សព្វថ្ងៃ។ បានព្រឹកខ្វះល្ងាច បានល្ងាចខ្វះព្រឹក។ ចាស់ ហើយទៅរកអី? ទៅលក់ដូរអី មិនកើតទេ ដើរតែខ្លួនមិនរួច”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី 2-TCCP-1040, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦, E1/459.1, ទំព័រ៩២, បន្ទាត់ទី១៣ ដល់២៥ (“ចង់ខ្ញុំយកចាប់ បានចងយកទៅបាញ់ចោលនេះ ដែលធ្វើឱ្យខ្ញុំត្រូវប្រសព្វការភាព បាក់វែរហូត ដែលខ្ញុំដើរព្យាបាលតាមពេទ្យឯកជន តាមពេទ្យ រដ្ឋ បាត់បង់កម្លាំងពលកម្ម ការរកទទួលទានមិនកើត”)។ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី ជុំ ម៉ី , ថ្ងៃទី ១៩ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៧, E1/418.1, ទំព័រ២០, បន្ទាត់ទី១៤ ដល់១៨ និង ទំព័រ៤៧, បន្ទាត់ទី១៧ ដល់២០ (“ភាពិបាកនោះ បញ្ហាពិបាកៗហើយ ព្រោះទី១ គឺកម្រិតវប្បធម៌ខ្ញុំ វាមិនបានខ្ពង់ខ្ពស់ទេ ហើយពេលឥឡូវនេះ គឺថាភ្នែក របស់ខ្ញុំក៏អត់បានភ្លឺច្បាស់ដែរ ដោយសារគេដាក់ខ្សែភ្លើង អាភ្នែកខាងនេះប្រើអត់កើតទេ។” “ម្ខាងហ្នឹងឥឡូវប្រើការអត់កើតទេ លោកប្រធានអត់បានទេ។ គោះអីចឹង ដូចទឹកចូលអីចឹង ទីងៗ បាទ ហើយបិទម្ខាងនេះស្រែកម៉េចក៏អត់ឮដែរ។ អាពេលហ្នឹង ដែលខ្ញុំឃើញនេះអីចឹង គឺថាខ្ញុំមានតែស្លាប់តែម្តង ពីព្រោះខ្ញុំអត់ដឹងខ្លួនទាល់តែសោះ”)។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

ណី បានលើកឡើងអំពីបំណងរបស់ខ្លួនក្នុងការទទួលបានការថែទាំសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងផ្លូវកាយ ដែលជាផលវិបាកនៃឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានជំនុំជម្រះនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២។

51. សហមេធាវីនាំមុខយល់ឃើញថា គម្រោងនេះមានផលប៉ះពាល់ទៅលើវិធានការសំណងនៃ ការស្តារនីតិសម្បទា និងផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំពោះព្យសកម្មដែលបាន ទទួលរងដោយសារបទឧក្រិដ្ឋដែលបានចោទនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និងស្នើឱ្យអង្គជំនុំជម្រះ អនុម័តគម្រោងនេះថាជាការអនុវត្តសំណងតុលាការ។

(១១) ការព្យាបាល និងការផ្សះផ្សាសម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម

52. អង្គការចិត្តសង្គមអន្តរជាតិ (TPO) បានបង្កើតគម្រោងសំណងដែលបានស្នើឡើងនេះ គឺ “ការ ព្យាបាល និងការផ្សះផ្សាសម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម”⁸³ ដោយសហការជាមួយ អង្គការក្តីករុណា និងដោយមានការគាំទ្រពីសហមេធាវីនាំមុខ និងអង្គការគាំពារជនរងគ្រោះ។ គម្រោងនេះផ្តល់ការព្យាបាលការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអ្នករស់រានមាន ជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមក្នុងខេត្តចំនួន ១៥⁸⁴។ គម្រោងនេះនឹង (១) ផ្តល់សេវាសុខភាពផ្លូវចិត្ត (២) ផ្តល់ការអន្តរាគមន៍តាមរយៈវេទិកានៃការនិយាយពីការពិត និងផ្សះផ្សា និង (៣) ផ្តល់ការអភិវឌ្ឍ សមត្ថភាពដល់បុគ្គលិកគម្រោង និងអ្នកសម្របសម្រួលនៅមូលដ្ឋាននៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅ នីមួយៗ។ ការព្យាបាលការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត រួមមាន ការផ្តល់ប្រឹក្សាដោយផ្ទាល់ដល់កន្លែង និងតាម ទូរស័ព្ទ ក្រុមជួយខ្លួនឯង និងវិធីព្យាបាលតាមរបៀបចងក្រងជាសក្តិកម្ម។ ការផ្តល់ការពិត និង សកម្មភាពផ្សះផ្សា (រួមមានការសន្ទនាក្នុងសហគមន៍ ការផ្តួចផ្តើមវិញក្នុងចាំ/វេទិកាមហោស្រព

⁸³ ឧបសម្ព័ន្ធទី១១៖ ការព្យាបាល និងការផ្សះផ្សាសម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម។ សូមមើលផងដែរ របាយ ការណ៍បណ្តោះអាសន្នរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្តីពីសំណងនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និង សំណើពាក់ព័ន្ធ, E352, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, កថាខណ្ឌ ១៩ និងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ទី១ (គម្រោងទី២), E352.2 ។ សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង០០២/ ០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ១៣ និងឧបសម្ព័ន្ធ ២៖ គម្រោងស្ថិតក្រោមការពិចារណា (គម្រោង ទី៤), E352/2/1.2.2 ។

⁸⁴ កំពង់ឆ្នាំង, បាត់ដំបង, កំពង់ធំ, កណ្តាល, កែប, កំពត, តាកែវ, ព្រៃវែង, ស្វាយរៀង, ត្បូងឃ្មុំ, កំពង់ចាម, សៀមរាប, ក្រចេះ និងមណ្ឌលគិរី។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

និងសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយដល់យុវជន) មានគោលដៅអប់រំ និងបង្កើនការអាណិតអាសូរដល់អ្នក
រស់រានមានជីវិតពីការធ្វើទារុណកម្ម⁸⁵។ គម្រោងនេះនឹងត្រូវអនុវត្តសម្រាប់រយៈពេលបីឆ្នាំ ចាប់
ពីខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៦ និងបញ្ចប់ក្នុងខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៩។

53. គម្រោងនេះនឹងផ្តល់ប្រយោជន៍ដោយផ្ទាល់ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលបានទទួលរងការធ្វើ
ទារុណកម្ម រួមមាន ជនជាតិចាម អ្នករស់រានមានជីវិតពីអំពើហិង្សាផ្នែកយ៉ែនឌ័រ និងអ្នករស់រាន
មានជីវិតពីការធ្វើពលកម្មដោយបង្ខំ។ ជាឧទាហរណ៍ ហើយត្រូវបានពិពណ៌នាលម្អិតក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ
១១.២ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួនប្រហែល ៤៥នាក់ នឹងទទួលបានប្រយោជន៍ពីក្រុមជួយខ្លួនឯង⁸⁶។
អង្គការចិត្តសង្គមអន្តរវប្បធម៌ (TPO) បានបង្ហាញគម្រោងនេះទៅដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន
១៥០នាក់ នៅវេទិកាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយ ដែលបានធ្វើឡើងនៅមជ្ឈមណ្ឌលតម្កល់ឯកសារ
ច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ កាលពីថ្ងៃទី ១៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៧។

54. គម្រោងនេះបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាទាំងស្រុងពី USAID⁸⁷។

**III. គម្រោងដែលបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាពេញលេញ និងគាំទ្រដោយសហមេធាវី
នាំមុខអន្តរជាតិ**

55. សហមេធាវីនាំមុខអន្តរជាតិយល់ឃើញថា គម្រោងខាងក្រោមនេះផ្តល់ផលប៉ះពាល់ទៅដល់
វិធានការសំណងនៃការធានាមិនឱ្យកើតឡើងជាថ្មីនូវអំពើឧក្រិដ្ឋកម្ម និងឆ្លើយតបទៅនឹងព្យសនកម្ម
ដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាជនជាតិភាគតិចរៀតណាមបានទទួលរង⁸⁸។ សហមេធាវីនាំមុខ

⁸⁵ ឧបសម្ព័ន្ធទី១១.២៖ ការព្យាបាល និងការផ្សះផ្សាសម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោង
សំណង។

⁸⁶ ឧបសម្ព័ន្ធទី១១.២៖ ការព្យាបាល និងការផ្សះផ្សាសម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោង
សំណង។

⁸⁷ ឧបសម្ព័ន្ធទី១១.២៖ ការព្យាបាល និងការផ្សះផ្សាសម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោង
សំណង, ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, លិខិតពី USAID។

⁸⁸ សូមមើល, សារណរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុង
សំណុំរឿង០០២/០២, E352/2/1, ឧបសម្ព័ន្ធ ២៖ គម្រោងស្ថិតក្រោមការពិចារណា (គម្រោងទី៩), E352/2/1.2.2។ សូមមើល
ផងដែរ ប្រតិចារិកនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មដោយផ្ទាល់មាត់របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជឿង យ៉ាងចែង, ថ្ងៃទី ៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ
បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង
០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

អន្តរជាតិស្នើឱ្យអង្គជំនុំជម្រះពិចារណាលើគម្រោងនេះ និងអនុម័តលើគម្រោងនេះថាជាការផ្តល់សំណងតុលាការក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២។

(១២) ការអប់រំផ្នែកច្បាប់ និងសិទ្ធិពលរដ្ឋដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាជនជាតិភាគតិច

- 56. អង្គការការពារសិទ្ធិជនជាតិភាគតិច (MIRO) បានរៀបចំបង្កើត និងអនុវត្តគម្រោង “ការអប់រំផ្នែកច្បាប់ និងសិទ្ធិពលរដ្ឋដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាជនជាតិភាគតិច” ដែលជាគម្រោងសំណងដែលបានស្នើឡើងមួយ ដែលផ្តល់ការអប់រំផ្នែកច្បាប់ និងសិទ្ធិពលរដ្ឋដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្រុមគ្រួសារ និងសហគមន៍របស់ពួកគាត់⁸⁹។ គម្រោងនេះត្រូវបានអនុវត្តពេញលេញពីខែកក្កដា ដល់ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៦ ដោយមានគម្រោងសាកល្បងមួយសម្រាប់ការអប់រំផ្នែកច្បាប់ និងសិទ្ធិពលរដ្ឋ ពិធីពិគ្រោះយោបល់សហគមន៍ និងការផលិតសម្ភារផ្សព្វផ្សាយជាភាសាដែលសហគមន៍អាចយល់បាន។ គម្រោងនេះក៏បានរៀបចំធ្វើសិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយ និងអប់រំនៅមូលដ្ឋានសហគមន៍ ដែលបានធ្វើឡើងនៅក្នុងសហគមន៍ដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីរស់នៅ⁹⁰។
- 57. គម្រោងនេះផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី តាមរយៈការបង្កើនការយល់ដឹងអំពីឋានៈផ្លូវច្បាប់របស់គាត់ តាមច្បាប់កម្ពុជា។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួនប្រហែល ៣៩ នាក់ និងសមាជិកសហគមន៍ដែលបានទទួលរងការប្រព្រឹត្តិលើជនជាតិភាគតិចរៀតណាម ក្នុងអំឡុងរបប

២០១៥, E1/393.1, កែតម្រូវ១, ទំព័រ២៧, បន្ទាត់ទី២ ដល់ទំព័រ៣ (“មុនចេញទៅរៀតណាម ផ្ទះយើងត្រូវបានដុតបំផ្លាញជាមួយនឹងសៀវភៅគ្រួសាររបស់យើង។ របស់របរទាំងអស់នៅនឹងផ្ទះ ដុតចោលអស់ហើយ នៅអីទៀត”)។

⁸⁹ ឧបសម្ព័ន្ធទី១២៖ ការអប់រំផ្នែកច្បាប់ និងសិទ្ធិពលរដ្ឋដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាជនជាតិភាគតិច។ សូមមើលផងដែរ របាយការណ៍បណ្តោះអាសន្នរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្តីពីសំណងនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និងសំណើពាក់ព័ន្ធ, E352, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, កថាខណ្ឌ ២១ និងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ទី១ (គម្រោងទី១៨), E352.2 ។ សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ១៣ និងឧបសម្ព័ន្ធ ២៖ គម្រោងស្ថិតក្រោមការពិចារណា (គម្រោងទី៩), E352/2/1.2.2។

⁹⁰ ឧបសម្ព័ន្ធទី១២.២៖ ការអប់រំផ្នែកច្បាប់ និងសិទ្ធិពលរដ្ឋដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាជនជាតិភាគតិច, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោងសំណង។ ឧបសម្ព័ន្ធទី១២.២៖ ការអប់រំផ្នែកច្បាប់ និងសិទ្ធិពលរដ្ឋដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាជនជាតិភាគតិច, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោងសំណង, របាយការណ៍បញ្ចប់ស្តីពីការអនុវត្តគម្រោងសំណងសមូហភាពដែលបានស្នើឡើងនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ត្រូវបានពិគ្រោះយោបល់នៅក្នុងខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ក្នុងខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៥ អំពីគម្រោងនេះ និងទទួលបានការឧបត្ថម្ភបន្ថែមទៀតសម្រាប់ការវិនិយោគទៅមុខ។ ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីចំនួន ២៩ នាក់ បានចូលរួម និងទទួលបានប្រយោជន៍ដោយផ្ទាល់ពីសកម្មភាពគម្រោង នៅក្នុងទីតាំងចំនួនបី។ សមាជិកគ្រួសារ និងសហគមន៍ដែលមានចំនួនជាង ៦០នាក់ ក៏បានចូលរួម ក្នុងគម្រោងនេះដែរ។ លទ្ធផលនៃគម្រោងនេះផ្តល់ប្រយោជន៍ដោយប្រយោលដល់សហគមន៍ទូទៅ នៃជនជាតិភាគតិចរៀតណាមដែលជាអ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម នៅក្នុងខេត្តកំពង់ ឆ្នាំង និងខេត្តផ្សេងទៀត ដែលទទួលបានព្យាបាលសកម្មស្រដៀងគ្នាទៅនឹងព្យាបាលសកម្មដែលដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង០០២/២ បានទទួលរង^{១១} ។

- 58. គម្រោងនេះបានទទួលការឧបត្ថម្ភទាំងស្រុងពីក្រសួងសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច និងអភិវឌ្ឍន៍នៃ សហព័ន្ធសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ តាមរយៈសេវាសន្តិភាពសម្រាប់ពលរដ្ឋ (ZFD) នៃ Deutschen Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GbmH ^{១២}។

IV. គម្រោងដែលពុំបានទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាពេញលេញ

- 59. សហមេធាវីនាំមុខស្នើឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពិចារណាលើគម្រោងចំនួន ៤ ក្រោមលក្ខខណ្ឌ ថា គម្រោងទាំងនេះទទួលបានថវិកាពេញលេញ ត្រឹមថ្ងៃទី ៣០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៧^{១៣}។ ប្រសិន បើអង្គជំនុំសាលាដំបូងបានចោលសំណើសុំពន្យារពេល សហមេធាវីនាំមុខនឹងដកគម្រោងនេះ ចេញពីការស្នើសុំការពិចារណា។ ប្រសិនបើសំណើសុំពន្យារពេលត្រូវបានទទួលយក ហើយពុំមាន ព័ត៌មានបន្ថែមទាក់ទងនឹងស្ថានភាពថវិកានោះ សហមេធាវីនាំមុខក៏នឹងដកគម្រោងនេះចេញពី ការស្នើសុំការពិចារណាផងដែរ។

^{១១} ឧបសម្ព័ន្ធទី១២.២៖ ការអប់រំផ្នែកច្បាប់ និងសិទ្ធិពលរដ្ឋដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាជនជាតិភាគតិច, ទិដ្ឋភាពរួមអំពី គម្រោងសំណង, របាយការណ៍បញ្ចប់ស្តីពីការអនុវត្តគម្រោងសំណងសមូហភាពដែលបានស្នើឡើងនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២។

^{១២} ឧបសម្ព័ន្ធទី១២.៥៖ ការអប់រំផ្នែកច្បាប់ និងសិទ្ធិពលរដ្ឋដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាជនជាតិភាគតិច, ទិដ្ឋភាពរួមអំពី គម្រោងសំណង, ការផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីការធានាផ្នែកមូលនិធិ, កិច្ចព្រមព្រៀង រវាង GIZ និង MIRO ។

^{១៣} សូមមើល ដូចខាងលើ, កថាខណ្ឌ ១៣។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

(១៣) គម្រោងលើកកម្ពស់សុខភាព និងសុខុមាលភាពផ្លូវចិត្ត និងកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃភាពក្រីក្រ និងការកាត់ផ្តាច់ពីសង្គមនៃដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយចំនួន និងបុគ្គលចាស់ជរាដែលងាយរងគ្រោះនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

60. អង្គការ HelpAge កម្ពុជា ដោយមានការគាំទ្រពីសហមេធាវីនាំមុខ និងអង្គការគាំពារជនរងគ្រោះ បានបង្កើត “គម្រោងលើកកម្ពស់សុខភាព និងសុខុមាលភាពផ្លូវចិត្ត និងកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃភាពក្រីក្រ និងការកាត់ផ្តាច់ពីសង្គមនៃដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយចំនួន និងបុគ្គលចាស់ជរាដែលងាយរងគ្រោះនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា” ដែលជាគម្រោងសំណងមួយសម្រាប់ជាប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី^{៩៤}។ គម្រោងនេះព្យាយាមជួយដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលបានវ័យចំណាស់តាមរយៈការបង្កើនការទទួលបានសេវាថែទាំសុខភាពផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្ត ដោយបង្កើតកន្លែងផ្តល់សេវាសុខភាពចល័ត ដើម្បីផ្តល់ការថែទាំ និងការពិនិត្យសុខភាពបឋមជាមូលដ្ឋាន និងដើម្បីផ្តល់ការអប់រំសុខភាពផ្លូវចិត្តនៅថ្នាក់សហគមន៍។ គម្រោងនេះក៏ប្រឹងប្រែងបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកសុខាភិបាល និងអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត និងពង្រីកសមត្ថភាពបណ្តាញសមាគមមនុស្សចាស់ ដើម្បីឈានទៅដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងសហគមន៍គោលដៅ។ គម្រោងនេះត្រូវបានរំពឹងថាមានរយៈពេល ២,៥ ឆ្នាំ^{៩៥}។

61. គម្រោងនេះនឹងផ្តល់ប្រយោជន៍ប្រកបដោយអត្ថន័យដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី តាមរយៈការបង្កើនការទទួលបានការថែទាំសុខភាព ដោយផ្តោតជាពិសេសទៅលើព្យាបាលកម្មផ្លូវកាយ និងផ្លូវ

^{៩៤} ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៣ ៖ គម្រោងលើកកម្ពស់សុខភាព និងសុខុមាលភាពផ្លូវចិត្ត និងកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃភាពក្រីក្រ និងការកាត់ផ្តាច់ពីសង្គមនៃដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយចំនួន និងបុគ្គលចាស់ជរាដែលងាយរងគ្រោះនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ សូមមើលផងដែរ, របាយការណ៍បណ្តោះអាសន្នរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្តីពីសំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ និងសំណើពាក់ព័ន្ធ, E352, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, កថាខណ្ឌ ១ និងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ទី១ (គម្រោងទី១), E352.2, សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ ៤៥-៤៧ និងឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ គម្រោងជាអាទិភាព (គម្រោងទី៩), E352/2/1.2.3 ។

^{៩៥} ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៣.២ ៖ គម្រោងលើកកម្ពស់សុខភាព និងសុខុមាលភាពផ្លូវចិត្ត និងកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃភាពក្រីក្រ និងការកាត់ផ្តាច់ពីសង្គមនៃដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយចំនួន និងបុគ្គលចាស់ជរាដែលងាយរងគ្រោះនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោងសំណង។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

ចិត្ត ដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាច្រើនបានទទួលរងដោយសារបទឧក្រិដ្ឋនៅក្នុងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង០០២/០២^{៩៦}។ គម្រោងនេះទទួលបានការគាំទ្រយ៉ាងខ្លាំងក្លាពីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងអំឡុងកិច្ចពិគ្រោះយោបល់ ជាពិសេសនៅពេលដែលអង្គការ HelpAge កម្ពុជា បង្ហាញគម្រោងនេះដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ១១០នាក់ និងទទួលបានមតិយោបល់របស់ពួកគាត់ កាលពីថ្ងៃទី ២៤ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៦ ក្នុងអំឡុងវេទិកាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយ។ កាលពីថ្ងៃទី ៦ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៦ អង្គការ HelpAge ត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យធ្វើបទបង្ហាញអំពីគម្រោងនេះដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ២៣០ នាក់ នៅវេទិកាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយ និងទទួលបានយោបល់របស់ពួកគាត់អំពីគម្រោង។ សេវាសន្តិភាពសម្រាប់ពលរដ្ឋ/Forum Ziviler Frieddens dienst e.V. (forumZFD) បានរៀបចំកិច្ចពិគ្រោះយោបល់ជាមួយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ៦៣ នាក់ នៅបាត់ដំបង ដែលក្នុងវេទិកានោះ អង្គការ HelpAge បានបង្ហាញអំពីគម្រោងនេះដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងទទួលបានមតិយោបល់ស្តីពីគម្រោងនេះ។

62. គម្រោងនេះពុំទទួលបានការឧបត្ថម្ភថវិកានៅឡើយ។

(១៤) វេទិកាអប់រំជាសាធារណៈ និងការតាំងពិពណ៌នាអចិន្ត្រៃយ៍អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ

63. មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា សហការជាមួយសហមេធាវីនាំមុខ និងអង្គការគាំពារជនរងគ្រោះបានរៀបចំបង្កើតគម្រោង “វេទិកាអប់រំជាសាធារណៈ និងការតាំងពិពណ៌នាអចិន្ត្រៃយ៍អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ” ដែលជាគម្រោងសំណងដែលបានស្នើឡើងក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២^{៩៧}។ គម្រោងនេះនឹងបង្កើតឱ្យមានការតាំងពិពណ៌នាអចិន្ត្រៃយ៍ និងចល័តអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រនៃរបបខ្មែរក្រហមនៅក្នុងខេត្តចំនួន ៥ និងផ្តោតលើដំណើររឿងប្រវត្តិសាស្ត្រអំពីទឹកនៃឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានចោទនៅក្នុងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង០០២/០២។ គម្រោងនេះក៏ព្យាយាម

⁹⁶ សូមមើល *ដួងខាងលើ*, កំណត់សម្គាល់ ៨២។

⁹⁷ ឧបសម្ព័ន្ធទី១៤៖ វេទិកាអប់រំជាសាធារណៈ និងការតាំងពិពណ៌នាអចិន្ត្រៃយ៍អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ *សូមមើលផងដែរ* សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ១៣ និងឧបសម្ព័ន្ធ ២៖ គម្រោងស្ថិតក្រោមការពិចារណា (គម្រោងទី៦), E352/2/1.2.2។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

ដាក់បញ្ចូលបទពិសោធន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងជនរងគ្រោះ រួមទាំងជនជាតិចាម និងជនជាតិភាគតិចវៀតណាម។ សៀវភៅពិពណ៌នាអំពីការតាំងពិពណ៌ នឹងត្រូវផលិត និងបោះពុម្ពផ្សាយផងដែរ ដើម្បីរក្សាឯកសារនៃការតាំងពិពណ៌ និងពង្រីកព័ត៌មានទាក់ទងនឹងបទពិសោធន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងជនរងគ្រោះ ក្នុងអំឡុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ សៀវភៅពិពណ៌នានេះនឹងត្រូវបោះពុម្ពផ្សាយជាភាសាខ្មែរ និងអង់គ្លេស ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយឲ្យបានទូលំទូលាយដល់អ្នកអាន។ គម្រោងនេះនឹងរៀបចំធ្វើសិក្ខាសាលាអប់រំជាសាធារណៈចំនួន ២៥ លើក នៅក្នុងខេត្តចំនួន ២៥ ផងដែរ ដែលនឹងត្រូវដឹកនាំដោយគ្រូបង្រៀនមុខវិជ្ជាប្រវត្តិសាស្ត្រនៅមូលដ្ឋានចំនួនបីនាក់ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីម្នាក់ និងបុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សិស្សានុសិស្ស អ្នកភូមិ និងគ្រូបង្រៀនមុខវិជ្ជាប្រវត្តិសាស្ត្រ នឹងត្រូវបានអញ្ជើញឲ្យចូលរួមក្នុងវេទិកាទាំងនោះ។ ជាផ្នែកមួយនៃវេទិកាទាំងនោះ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា នឹងចែកចាយសៀវភៅ *ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ ១៩៧៥ ដល់ឆ្នាំ ១៩៧៩)* និងភ្ជាប់ឯកសារដែលជាសៀវភៅសិក្សានោះ ជាមួយនឹងរឿងរ៉ាវជាក់លាក់ទាក់ទងនឹងសហគមន៍នីមួយៗ និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ គម្រោងនេះមានរយៈពេលបីឆ្នាំ (២០១៦ ដល់ ២០១៩)^{៩៨}។ គម្រោងនេះទទួលបានការគាំទ្រពីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា^{៩៩}។

- 64. ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនឹងទទួលបានប្រយោជន៍ពីគម្រោងនេះ តាមរយៈការដាក់បញ្ចូលសំឡេងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទៅក្នុងសកម្មភាពប្រាប់រឿងរ៉ាវនានា និងទទួលបានប្រយោជន៍ពីការផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់របស់គម្រោងទៅលើការអប់រំសាធារណជនអំពីប្រធានបទ និងសេចក្តីសម្រេចរបស់ អ.វ.ត.ក តាមរយៈដំណើររឿងរបស់អ្នកនៅរស់រានមានជីវិត។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារបានបង្ហាញគម្រោងទៅដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ១៥០ នាក់នៅវេទិកាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលបានធ្វើឡើងនៅមជ្ឈមណ្ឌលតម្កល់ឯកសារច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ អ.វ.ត.ក នៅថ្ងៃទី ១៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ

⁹⁸ ឧបសម្ព័ន្ធទី១៤៖ វេទិកាអប់រំជាសាធារណៈ និងការតាំងពិពណ៌ជាអចិន្ត្រៃយ៍អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោងសំណង។

⁹⁹ ឧបសម្ព័ន្ធទី១៤៖ វេទិកាអប់រំជាសាធារណៈ និងការតាំងពិពណ៌ជាអចិន្ត្រៃយ៍អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ, លិខិតពីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា។ ឧបសម្ព័ន្ធទី១៤.៤៖ វេទិកាអប់រំជាសាធារណៈ និងការតាំងពិពណ៌ជាអចិន្ត្រៃយ៍អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ, លិខិតពីមន្ទីរអប់រំរាជធានី។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

២០១៧។ តាមរយៈការតាំងពិពណ៌នា និងសៀវភៅពិពណ៌នានេះ គម្រោងនេះក៏នឹងផ្តល់
ប្រយោជន៍ផងដែរទៅដល់ជនរងគ្រោះជាច្រើនដែលពុំមានតំណាង។

65. គម្រោងនេះពុំទទួលបានការធានាថវិកានៅឡើយ។

(១៥) ប្រជាជនជនជាតិដើមភាគតិចកម្ពុជា និងប៉ុល ពត

66. សមាគមវប្បធម៌អាណ្លីម៉ង់កម្ពុជា សហការជាមួយសហមេធាវីនាំមុខ និងអង្គការគាំពារជនរង
គ្រោះ បានបង្កើត និងមានផែនការអនុវត្តគម្រោង “ប្រជាជនជនជាតិដើមនៅកម្ពុជា និងប៉ុល ពត”
ជាគម្រោងសំណងតុលាការក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២¹⁰⁰។ គម្រោងនេះព្យាយាមផលិតខ្សែភាពយន្ត
ឯកសារចំនួនបី និងវីដេអូនៃការផ្តល់សក្ខីកម្មមួយយុគរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអំពីបទ
ពិសោធន៍របស់ជនជាតិដើមភាគតិចកម្ពុជាក្នុងអំឡុងរបបខ្មែរក្រហម។ ខ្សែភាពយន្តឯកសារ និង
វីដេអូនឹងត្រូវផលិតដោយផលិតករភាពយន្ត និងនិស្សិតដែលជាជនជាតិដើមភាគតិច ដោយ
សហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ ការដាក់បញ្ចាំងខ្សែភាពយន្តឯកសារ និង
វីដេអូ នឹងត្រូវធ្វើឡើងជាមួយនឹងការតាំងពិពណ៌រូបថត និងការសន្ទនាអន្តរជំនាន់។ គម្រោងនេះ
មានរយៈពេលមួយឆ្នាំ¹⁰¹។

67. គម្រោងនេះផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី តាមរយៈការផ្តល់ចំណេះដឹងដល់យុវជន
ដែលជាជនជាតិដើមភាគតិច និងជនជាតិភាគតិចកម្ពុជា និងតាមរយៈការផ្តល់វេទិកាសន្ទនាអន្តរ
ជំនាន់។ គម្រោងនេះព្យាយាមធ្វើការជាមួយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដើម្បីធានាបាន
ការគាំទ្រយ៉ាងទូលំទូលាយពីសហគមន៍ និងដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការសន្ទនាអន្តរជំនាន់។

¹⁰⁰ ឧបសម្ព័ន្ធទី១១៖ ប្រជាជនជនជាតិដើមភាគតិចកម្ពុជា និងប៉ុល ពត។ សូមមើលផងដែរ របាយការណ៍បណ្តោះអាសន្ន
របស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្តីពីសំណងនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ និងសំណើពាក់ព័ន្ធ, E352,
ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥, កថាខណ្ឌ ២១ និងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ទី១ (គម្រោងទី៤), E352.2 ។ សារណារបស់សហ
មេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E352/2/1,
ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ១៣ និងឧបសម្ព័ន្ធ ២៖ គម្រោងស្ថិតក្រោមការពិចារណា (គម្រោងទី៤),
E352/2/1.2.2។

¹⁰¹ ឧបសម្ព័ន្ធទី១៥៖ ប្រជាជនជនជាតិដើមភាគតិចកម្ពុជា និងប៉ុល ពត, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោងសំណង។
បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង
០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

68. គម្រោងនេះពុំទាន់ទទួលបានការឧបត្ថម្ភថវិកានៅឡើយ។

(១៨) ការចូលមើល និងការផ្សព្វផ្សាយបណ្ណសារច្បាប់ និងប្រវត្តិសាស្ត្រទាក់ទងនឹងខ្មែរក្រហម

69. មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដោយមានការគាំទ្រពីសហមេធាវីនាំមុខ និងអង្គការគាំពារជនរងគ្រោះ បានស្នើសុំឱ្យបង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលធនធានអប់រំច្បាប់ និងប្រវត្តិសាស្ត្រ ជាផ្នែកមួយនៃគម្រោងសំណងដែលបានស្នើឡើង ដែលមានឈ្មោះថា “ការចូលមើល និងការផ្សព្វផ្សាយបណ្ណសារច្បាប់ និងប្រវត្តិសាស្ត្រទាក់ទងនឹងខ្មែរក្រហម”¹⁰²។ មជ្ឈមណ្ឌលធនធានអប់រំនឹងដាក់កំណត់ត្រា និងសម្ភារឯកសាររបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងឯកសារដែលអាចចូលមើលជាសាធារណៈ ទាក់ទងនឹង អ.វ.ត.ក។ តាមគម្រោង មជ្ឈមណ្ឌលធនធានអប់រំនេះនឹងមានទីតាំងនៅបាត់ដំបង កំពង់ឆ្នាំង ក្រចេះ និងតាកែវ និងគ្របដណ្តប់ខេត្តមួយចំនួន។ មជ្ឈមណ្ឌលធនធានអប់រំនីមួយៗនឹងមានទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្រៀននៅមូលដ្ឋានមួយចំនួន¹⁰³។ មជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្រៀនទាំងនេះ ត្រូវបានដំណើរការដោយក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ដែលបានផ្តល់ការអនុញ្ញាតដល់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ឱ្យប្រើប្រាស់ទីតាំងសម្រាប់សកម្មភាពទាក់ទងនឹងការអប់រំ¹⁰⁴។

70. លើសពីនេះទៀត គម្រោងនេះនឹងប្រើប្រាស់វេទិកាអប់រំចល័ត ដែលមានការចូលរួមពីគ្រូបង្រៀនមួយក្រុម ដែលមានសម្ភារអប់រំមួយកញ្ចប់ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយដល់សហគមន៍ ដែលពុំមានលទ្ធភាពចូលមើលឯកសារទាំងនោះ។ គម្រោងនេះក៏ផលិតសៀវភៅអំពីការចងចាំ ដែលកំណត់អត្តសញ្ញាណអ្នកដែលបានបាត់បង់ជីវិតក្នុងអំឡុងរបបខ្មែរក្រហម ហើយនឹងបង្កើតកម្មវិធីស្វែងរកគ្រួសារតាមប្រព័ន្ធអ៊ិនធឺណិតសម្រាប់ឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អ្នករស់រានមានជីវិត និងក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេ ប្រើប្រាស់ដើម្បីស្វែងរកមនុស្សជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្លួន។ តាមរយៈការអនុវត្ត

¹⁰² ឧបសម្ព័ន្ធទី១៥.២៖ ប្រជាជនជនជាតិដើមភាគតិចកម្ពុជា និងប៉ុល ពត, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោងសំណង។
¹⁰³ ឧបសម្ព័ន្ធទី១៦.១៖ ការចូលមើល និងការផ្សព្វផ្សាយពីបណ្ណសារច្បាប់ និងប្រវត្តិសាស្ត្រទាក់ទងនឹងខ្មែរក្រហម, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោងសំណង។
¹⁰⁴ ឧបសម្ព័ន្ធទី១៦.៤៖ ការចូលមើល និងការផ្សព្វផ្សាយពីបណ្ណសារច្បាប់ និងប្រវត្តិសាស្ត្រទាក់ទងនឹងខ្មែរក្រហម, លិខិតពីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា។

សកម្មភាពគម្រោងនេះ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានស្មានថា កម្មវិធីនេះនឹងត្រូវប្រើប្រាស់ ដោយប្រជាជនចំនួន ៣៦.៦៦០ នាក់។ ការអនុវត្តគម្រោងនេះមានរយៈពេលជាង ១៨ ខែ¹⁰⁵។

- 71. គម្រោងនេះនឹងផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងជនរងគ្រោះជាច្រើនដែលពុំមាន តំណាង តាមរយៈការថែរក្សា និងជំរុញការដំណើររបស់ អ.វ.ត.ក ហើយនឹងជាមធ្យោបាយ មួយនៃការចងចាំ ការអប់រំ និងការសិក្សាស្រាវជ្រាវអំពីកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។
- 72. គម្រោងនេះពុំទាន់ទទួលបានការឧបត្ថម្ភថវិកានៅឡើយ។

V. គម្រោងដែលស្នើឡើងដោយអង្គការការពារជនរងគ្រោះ

- 73. សហមេធាវីនាំមុខស្នើឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពិចារណាលើគម្រោងចំនួនពីរ ក្រោមលក្ខខណ្ឌ ថា គម្រោងទាំងនេះទទួលបានការឧបត្ថម្ភថវិកាពេញលេញ ត្រឹមថ្ងៃទី ៣០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៧ និងទទួលបានឯកសារដែលត្រូវការបន្ថែមទៀត ទាក់ទងនឹងមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាសន្តិភាពសហគមន៍ នៅភ្នំសំពៅ និងការធ្វើទុកបុកម្នេញលើពុទ្ធសាសនិកជនក្នុងរបបខ្មែរក្រហម¹⁰⁶។ ប្រសិនបើ អង្គជំនុំសាលាដំបូងបានចោលសំណើសុំពន្យារពេលនេះ សហមេធាវីនាំមុខនឹងដកគម្រោងនេះ ចេញពីការស្នើសុំការពិចារណា។ ប្រសិនបើសំណើសុំពន្យារពេលត្រូវបានទទួលយក ហើយពុំមាន ព័ត៌មានបន្ថែមទាក់ទងនឹងស្ថានភាពថវិកានោះ សហមេធាវីនាំមុខក៏នឹងដកគម្រោងនេះ ចេញពីការស្នើសុំការពិចារណាផងដែរ។

(១៧) ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងការចែកចាយសាលក្រមទាំងមូល និងសង្ខេបនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

¹⁰⁵ ឧបសម្ព័ន្ធទី១៦.១៖ ការចូលមើល និងការផ្សព្វផ្សាយពីបណ្តសារច្បាប់ និងប្រវត្តិសាស្ត្រទាក់ទងនឹងខ្មែរក្រហម, ទិដ្ឋភាពរួម អំពីគម្រោងសំណង។

¹⁰⁶ សូមមើល ដូចខាងលើ, កថាខណ្ឌ ១៣។ ឧទារហណ៍ កំពុងរងចាំការអនុញ្ញាតសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ដី និងព័ត៌មានលម្អិត អំពីការរចនា/ការសាងសង់មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សា។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

- 74. អង្គភាពគាំពារជនរងគ្រោះ ដោយការគាំទ្រជាមួយសហមេធាវីនាំមុខ បានសហការជាមួយផ្នែកកិច្ចការសាធារណៈ¹⁰⁷ ដើម្បីបោះពុម្ពផ្សាយ និងចែកចាយសាលក្រម ទាំងមូល និងសង្ខេប នៃសំណុំរឿង ០០២ ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលនេះគឺជាគម្រោងសំណងជាការទទួលស្គាល់របស់តុលាការ¹⁰⁸។ គម្រោងនេះព្យាយាមបំពេញសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជាអ្នកចូលរួមក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី សិទ្ធិទទួលបានការជូនដំណឹង និងយល់ដឹងអំពីលទ្ធផលនៃសំណុំរឿង។ គម្រោងនេះមានរយៈពេលពីរឆ្នាំ¹⁰⁹។
- 75. ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងការចែកចាយសាលក្រម នឹងផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដោយផ្តល់ពួកគាត់នូវព័ត៌មានអំពីសំណុំរឿងដែលពួកគាត់បានចូលរួម និងបង្កើតឱកាសដល់ក្រុមគ្រួសារ មិត្តភក្តិ សហគមន៍ និងជនរងគ្រោះជាច្រើនដែលពុំមានតំណាង ឲ្យពិភាក្សាអំពីប្រវត្តិខ្មែរក្រហម និងលទ្ធផលនៃសំណុំរឿង០០២/០២។ ផ្នែកកិច្ចការសាធារណៈបានបោះពុម្ព និងចែកចាយសាលក្រម ទាំងមូល និងសង្ខេប នៃសំណុំរឿង០០២/០២ ចំនួន ៣.៨៦៧ ច្បាប់ ដើម្បីចែកចាយដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី¹¹⁰។

¹⁰⁷ ឧបសម្ព័ន្ធ ១៧.៣៖ ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងការចែកចាយដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៃសំណុំរឿង០០២/០២ នូវសាលក្រមទាំងមូល និងសេចក្តីសង្ខេប, លិខិតពីផ្នែកកិច្ចការសាធារណៈ។

¹⁰⁸ ឧបសម្ព័ន្ធទី១៧៖ ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងការចែកចាយដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៃសំណុំរឿង០០២/០២ នូវសាលក្រមទាំងមូល និងសេចក្តីសង្ខេប។ *សូមមើលផងដែរ* សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសំណងសម្រាប់អនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E352/2/1, ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦, កថាខណ្ឌ១៣ និងឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ គម្រោងស្ថិតក្រោមការពិចារណា (គម្រោងទី៤), E352/2/1.2.2។

¹⁰⁹ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៧៖ ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងការចែកចាយដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៃសំណុំរឿង០០២/០២ នូវសាលក្រមទាំងមូល និងសេចក្តីសង្ខេប, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោងសំណង។

¹¹⁰ ផ្នែកកិច្ចការសាធារណៈបានដាក់បញ្ចូលការចំណាយលើការបោះពុម្ពនៅក្នុងការដាក់ស្នើថវិកាសម្រាប់ឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០១៨។ ក្នុងដំណើរការថវិកានេះ រាល់ការប្តេជ្ញាចិត្តទាំងអស់ គឺអាស្រ័យលើការអនុម័តថវិកា និងបន្ទាប់មក ការអនុម័តផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុដោយការិយាល័យរដ្ឋបាល។ *សូមមើលផងដែរ* ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៧.៣៖ ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងការចែកចាយដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៃសំណុំរឿង០០២/០២ នូវសាលក្រមទាំងមូល និងសេចក្តីសង្ខេប, អនុស្សរណៈអន្តរការិយាល័យពីផ្នែកកិច្ចការសាធារណៈ។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

76. គម្រោងនេះទទួលបានការឧបត្ថម្ភថវិកាមួយចំនួនហើយ¹¹¹។

(១៨) មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាសន្តិភាពសហគមន៍នៅភ្នំសំពៅ និងការធ្វើទុកបុកម្នេញលើ ពុទ្ធសាសនិកជនក្នុងរបបខ្មែរក្រហម

77. អង្គការជនរងគ្រោះ សហការជាមួយអង្គការយុវសន្តិភាព និងវិទ្យាស្ថានសន្តិភាពកម្ពុជា និងសហមេធាវីនាំមុខ ខិតខំបង្កើតគម្រោងសំណងដែលបានស្នើឡើងមួយ គឺ “មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាសន្តិភាពសហគមន៍នៅភ្នំសំពៅ និងការធ្វើទុកបុកម្នេញលើពុទ្ធសាសនិកជនក្នុងរបបខ្មែរក្រហម”¹¹²។ គម្រោងនេះស្នើឱ្យសាងសង់មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាសន្តិភាពសហគមន៍នៅភ្នំសំពៅ ដើម្បីបង្កើតបរិយាកាសប្រកបដោយសុវត្ថិភាពដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងសមាជិកសហគមន៍ សម្រាប់ការសន្ទនាអន្តរជំនាន់ ការថ្លែងពីការពិត និងការរំលឹកការចងចាំ។ គម្រោងនេះព្យាយាមយកចិត្តទុកដាក់លើការធ្វើទុកបុកម្នេញលើពុទ្ធសាសនិកជនក្នុងរបបខ្មែរក្រហម តាមរយៈការរៀបចំឯកសារ និងសកម្មភាពអប់រំ។ តាមការរំពឹងទុក គម្រោងនេះមានរយៈពេល ៣៦ ខែ¹¹³។

78. គម្រោងនេះមានគោលដៅផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី តាមរយៈសកម្មភាពអប់រំ និងការសន្ទនាអន្តរជំនាន់។ គម្រោងនេះនឹងធ្វើឱ្យមានការចូលរួមពីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលរស់នៅជិតភ្នំសំពៅ និងរៀបចំឯកសារអំពីបទពិសោធន៍របស់ពួកគាត់អំពីការធ្វើទុកបុកម្នេញលើពុទ្ធសាសនិកជនក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ដោយសារតែដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ៨៧ នាក់ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ ផ្នែកលើការធ្វើទុកបុកម្នេញលើពុទ្ធសាសនិកជនក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។

79. គម្រោងនេះពុំទាន់ទទួលបានការឧបត្ថម្ភថវិកានៅឡើយ ហើយនៅរង់ចាំឯកសារមួយចំនួនទៀត។

¹¹¹ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៧.៣៖ ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងការចែកចាយដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៃសំណុំរឿង០០២/០២ នូវសាលក្រមទាំងមូល និងសេចក្តីសង្ខេប, អនុស្សរណៈអន្តរការិយាល័យពីផ្នែកកិច្ចការសាធារណៈ។

¹¹² ឧបសម្ព័ន្ធទី១៨៖ មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាសន្តិភាពសហគមន៍នៅភ្នំសំពៅ និងការធ្វើទុកបុកម្នេញលើពុទ្ធសាសនិកជនក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។

¹¹³ ឧបសម្ព័ន្ធទី១៨៖ មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាសន្តិភាពសហគមន៍នៅភ្នំសំពៅ និងការធ្វើទុកបុកម្នេញលើពុទ្ធសាសនិកជនក្នុងរបបខ្មែរក្រហម, ទិដ្ឋភាពរួមអំពីគម្រោងសំណង។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

V. សំណើ

80. សហមេធាវីនាំមុខសូមរម្ងឹកពីសំណើរបស់ខ្លួននៅក្នុងសារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល ដែលសហមេធាវីនាំមុខស្នើឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទទួលស្គាល់ព្យសនកម្ម ដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានទទួលរង ដោយសារតែការប្រព្រឹត្តិឧក្រិដ្ឋកម្មដែលតុលាការរកឃើញថាជនជាប់មានពិរុទ្ធភាព¹¹⁴។

អាស្រ័យហេតុនេះ សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្នើដោយសេចក្តីគោរពដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង៖

ទាក់ទងនឹងគម្រោងដែលបានស្នើឡើងនៅក្នុងផ្នែកទី ២

(១) ទទួលស្គាល់ថា គម្រោងនីមួយៗដែលបានស្នើឡើងនៅក្នុងផ្នែកទី ២ ឆ្លើយតបទៅនឹងព្យសនកម្មដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានទទួលរងដោយសារតែការប្រព្រឹត្តិឧក្រិដ្ឋកម្មដែលតុលាការរកឃើញថាជនជាប់មានពិរុទ្ធភាព។

(២) **អនុម័តលើ**គម្រោងនីមួយៗដែលបានស្នើឡើងនៅក្នុងផ្នែកទី ២ ថាផ្តល់សំណងសមស្របតាមការទាមទាររបស់សហមេធាវីនាំមុខ។

ទាក់ទងនឹងគម្រោងដែលបានស្នើនៅក្នុងផ្នែកទី ៤ និងទី ៥

(១) **យល់ព្រមតាម**សំណើសុំការពន្យារពេលកំណត់សម្រាប់ការវែអង្កាសមូលនិធិដល់ថ្ងៃទី ៣០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៧ សម្រាប់គម្រោងចំនួន ៦ នៅក្នុងផ្នែកទី ៤ និងផ្នែកទី ៥ និងទទួលយកឯកសារពីការធានាមូលនិធិពេញលេញ ត្រឹមកាលបរិច្ឆេទខាងលើនេះ។

(២) **ប្រសិនបើមានការអនុញ្ញាតដល់ការពន្យារពេល និងទទួលបានភស្តុតាងនៃការធានាមូលនិធិ** ទទួលស្គាល់ថា គម្រោងនីមួយៗដែលបានស្នើឡើងនៅក្នុងផ្នែកទី៤ និងផ្នែកទី៥ ដែលទទួលបានការធានាមូលនិធិពេញលេញ ត្រឹមកាលបរិច្ឆេទខាងលើនេះ ឆ្លើយតបទៅនឹងព្យសនកម្មដែលដើម

¹¹⁴ សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោលរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២, E457/6/2, ថ្ងៃទី ២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧, សេចក្តីសម្រេច។

បណ្តឹងទាមទារចុងក្រោយរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សំណង នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ភ្ជាប់ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់

បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានទទួលរងដោយសារតែការប្រព្រឹត្តិឧក្រិដ្ឋកម្មដែលតុលាការរកឃើញថា ជនជាប់មានពិរុទ្ធភាព និងអនុម័តគម្រោងនីមួយៗដែលបានស្នើឡើងនៅក្នុងផ្នែកទី២ ថាបានផ្តល់ សំណងសមស្របតាមការទាមទាររបស់សហមេធាវីនាំមុខ។

(៣) ចាត់ទុកថាមានការដកគម្រោងដែលស្នើឡើងនៅក្នុងផ្នែកទី៤ និងផ្នែកទី៥ ប្រសិនបើពុំមាន ការអនុញ្ញាតលើសំណើសុំការពន្យារពេល ឬពុំទទួលបានការធានាមូលនិធិពេញលេញ នៅ ពេលនោះ។

ទាក់ទងនឹងគម្រោងដែលបានស្នើនៅក្នុងផ្នែកទី ៣ សហមេធាវីនាំមុខអន្តរជាតិស្នើដោយក្តីគោរពឱ្យ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

(១) ទទួលស្គាល់ថា គម្រោងនីមួយៗដែលបានស្នើនៅក្នុងផ្នែកទី ៣ ឆ្លើយតបទៅនឹងព្យសនកម្ម ដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានទទួលរងដោយសារតែការប្រព្រឹត្តិឧក្រិដ្ឋកម្មដែលតុលាការ រកឃើញថាជនជាប់មានពិរុទ្ធភាព។

(២) អនុម័តគម្រោងនីមួយៗដែលបានស្នើឡើងនៅក្នុងផ្នែកទី ៣ ថាបានផ្តល់សំណងសមស្រប តាមការទាមទាររបស់សហមេធាវីនាំមុខ។

កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង	ហត្ថលេខា
ថ្ងៃទី ៣០ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧	ពេជ អង្គ សហមេធាវីនាំមុខ	ភ្នំពេញ	
	Marie GUIRAUD សហមេធាវីនាំមុខ	ភ្នំពេញ	